

Tallinna Haridusamet
Estonia pst 5a
10143 Tallinn
Harjumaa

24.04.2024 nr 9.5-2.2/23-24/36/22

**Haldusjärelevalve tulemuste kinnitamine Ehte
Humanitaargümnaasiumis**

Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹, põhikooli-ja gümnaasiumiseaduse § 87 lõike 1 ning haridus- ja teadusministri 24.05.2022 käskkirja nr 155 „Volituste andmine riikliku ja haldusjärelevalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning huvihariduse õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse infosüsteemis“ punkti 4 alusel.

1. Kinnitan Ehte Humanitaargümnaasiumi haldusjärelevalve õiendi (lisatud).
2. Kooli pidajal palun esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmist tõendavate dokumentidega viie tööpäeva jooksul peale ettekirjutuse tähtaega.
3. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Katrín Ohakas
peaekspert

Koopia: Ehte Humanitaargümnaasium; ehteh@ehteh.ee

Katrín Ohakas
735 4068
katrin.ohakas@hm.ee

Ehte HUMANITAARGÜMNAASIUMI HALDUSJÄRELEVALVE ÕIEND

SISSEJUHATUS

1. Ehte Humanitaargümnaasium (edaspidi *kool*) on Tallinna Linnavalitsuse Haridusameti (edaspidi *pidaja*) hallatav munitsipaaloõppeasutus aadressil Ehte 9, 10318 Tallinn, Harjumaa.
2. Haldusjärelevalvet teostati Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi 9.01.2024 korralduse nr 9.5-2.2/23-24/36/1 „Haldusjärelevalve algatamine Ehte Humanitaargümnaasiumis“ alusel.
3. Järelevalves selgitati, kas koolis on eesti keele ja eestikeelse õppe korraldamisel lähtutud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses, riiklikus õppekavas ning teistes õigusaktides sätestatust; kas õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja riigikeele oskuse tase vastab kehtestatud nõuetele ning kas eesti keele ja eesti keeles aineid õpetavad õpetajad on läbinud teises keeles õpetamise või metoodikakoolitusi; kas koolis hinnatakse eesti keele ja eestikeelse aineõppe kvaliteeti ning tulemuslikkust ning kavandatakse sellest lähtudes arendustegevusi.
4. Järelevalvet eesti keele ja eestikeelse õppe korraldamise üle teostas Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi Katrin Ohakas, eksperdina oli kaasatud Keeleameti järelevalveosakonna Tallinna ja Harjumaa järelevalvetalituse peainspektor Roman Kallas.
5. Järelevalve algas 25.03.2024.
6. Järelevalves vesteldi kooli pidaja esindaja, direktori, õppealajuhataja, eesti keele ja eesti keeles õpetavate õpetajatega, põhikooli ja gümnaasiumi õpilaste esindajatega, hoolekogu ja lapsevanemate esindajatega; tutvuti kooli dokumentatsiooni ning õppekeskkonnaga, vaadati eKooli tehtud sissekandeid, võrreldi õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni tõendavaid dokumente Eesti hariduse infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) tehtud sissekannetega.

KOKKUVÕTE

Ehte Humanitaargümnaasium on Põhja-Tallinnas asuv keelteallakuga munitsipaalkool, mis korraldab õpet põhikooli I–III kooliastmes ja gümnaasiumiastmes. Seisuga 25.03.2024 õppis koolis 880 õpilast: põhikoolis 757 ja gümnaasiumis 123 õpilast. Kooli eripäraks on prantsuse keele õpe alates 5. klassist. Koolis töötas järelevalve ajal 82 õppe- ja kasvatusala töötajat.

Kooli õppekavas esines vastuolusid õigusaktidega. Õppekava üldosa on kehtestatud kooskõlas õigusaktidega, kuid koolis puudusid kinnitatud ainevaldkonnakavad. Üldosas vajavad täiendamist õpetajate töö planeerimise põhimõtted, viie palli süsteemist erineva hindedüsteemi teisendamine viie palli süsteemi ja tunnijaotusplaanis on vajalik üle vaadata kohustuslike õppeainete mahud. Ainevaldkonna- ja ainekavadest on vaja sisse viia muudatused keele ja kirjanduse, võõrkeelte, matemaatika, sotsiaainete, kunstiainetes, tehnoloogia, kehalise kasvatus ja informaatika kavadesse.

Eesti keel teise keelena mahtu on I kooliastmes suurendatud ühe tunni võrra 3. klassis, mis läheb järgmisest õppeaastast üle eestikeelsele õppele. II ja III kooliastmes on õpilastel eesti keelt teise keelena riiklikus õppekavas ettenähtud 15 nädalatundi.

Eesti keeles õpetatakse I kooliastmes loodusõpetust, tööõpetust, kunsti, muusikat ja kehalist kasvatust. II kooliastmes on eesti õppekeelela loodusõpetus, käsitöö ja kodundus, kunst, kehaline kasvatus (4.–5. kl), muusika (4. kl), inimeseõpetus (4.–5. kl) ja III kooliastmes ühiskonnaõpetus ja kahes 9. klassis ka ajalugu. Gümnaasiumiosas on eesti keel teise keelena mahtu suurendatud - 9 kohustusliku kursuse asemel 12 kursust.

Klassipäevikute täitmisel esines mitmeid vastuolusid õigusaktides sätestatuga, sealhulgas polnud paljudes õppeainetes klassipäevikutesse märgitud kõiki toimunud tunde.

Koolis oli 22 põhikooli klassis ületatud klassi täitumuse ülemist piirnormi ning õpilaste arvu nendes klassides oli 25–31 õpilast. Kooli pidaja oli kehtestanud hoolekogu nõusolekul klasside täituvuse ülemise piirnormi 2023/2024. õppeaastaks. Kooli pidaja pole oma haldusaktis põhjendanud klassi täitumuse ülemise piirnormi suurendamist ega viidanud erandjuhule.

Õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, oli koolis 82: direktor (täidab ka õpetaja ülesandeid), kaks õppealajuhatajat (üks täidab ka õpetaja ülesandeid), eripedagoog, logopeed, koolipsühholoog (täidab ka õpetaja ülesandeid) ja sotsiaalpedagoog (täidab ka õpetaja ülesandeid) ja 76 õpetajat. 21 õpetajal, logopeedil ning sotsiaalpedagoogil nõuetekohast kvalifikatsiooni ei ole. 12-l kvalifikatsioonita õpetajal puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. Üheksal õpetajal on võimalik saavutada kvalifikatsioon õpetajakutse omandamisega.

Koolis pole töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine. I kooliastmes andsid 65% tundidest nõuetekohase kvalifikatsiooniga õpetajad, II kooliastmes 68% tundidest. Eesti keelt teise keelena ja eesti kirjandust andsid koolis 22 õpetajat, kellest kaheksa kvalifikatsioon polnud nõuetekohane ja kellest viiel puudus ka erialane ettevalmistus. I kooliastmes oli 12 eesti keele õpetajat ja viis neist ei omanud nõuetekohast kvalifikatsiooni.

Koolis polnud tagatud logopeedi ja sotsiaalpedagoogi teenused.

Viimasel viiel aastal (2019–2023) oli läbinud pikemaajad metoodikakoolitusi üheksa õpetajat, kellest viis kas õpetasid eesti keelt teise keelena või mõnd õppeainet eesti keeles. Järelevalves vaadeldud tundide põhjal saab öelda, et õpetajad vajavad tänapäevase keeleõppe koolitusi, et igapäevane keeleõpe vastaks kommunikatiivse keeleõppe põhimõtetele. Positiivsena saab välja tuua, et kool osaleb Tallinna Ülikooli Tuleviku Kooli programmis, mille raames saavad õpetajad arendada oskusi õpilastele parema õppekeeskonna loomiseks. Samuti jätkatakse lõimitud aine- ja keeleõppe (edaspidi *LAK-õpe*) koolituste ning süsteemsemalt LAK-õppe põhimõtete ellurakendamisega.

Positiivsena saab esile tuua koolis loodud õpetajate arendamise ja toetamise süsteemi. Tööle on rakendatud erinevad õpetajate õpikogukonnad ja kasutatakse erinevaid töövorme, mille kaudu toetatakse õpetajate õppimist ja nende vaimset heaolu.

Ametikoha nõuetele vastav C1 eesti keele oskuse tase puudus kolmel, sh ühel eesti keele õpetajal, ja B2-tase puudus 12 pedagoogil, kellest viiele on Keeleamet teinud ettekirjutuse sooritada B2-taseme eksam kümme ja rohkem aastat järjest.

Järelevalves vaadeldi I–III kooliastmes kaheksat õppetundi ja gümnaasiumiosas kolme tundi. Tundides domineerisid traditsioonilised õppemeetodid ja frontaalne töö. Õpilased kasutasid eesti keelt piiratud ulatuses enamasti formaalsetes suhtlemisolukordades, õpetaja kõne kuulamisel, eestikeelsete tekstide lugemisel ja ka kirjutamisel. Produktiivne suuline eestikeelne eneseväljendus puudus või oli äärmiselt piiratud.

Põhikooli eesti keel teise keelena lõpueksami tulemused on koolis olnud madalamad nii Tallinna kui Eesti koolide tulemustega võrreldes. Nõutud B1-keeleskuse taseme saavutab vähem kui pool põhikooli lõpetajatest. Ka gümnaasiumi eesti keel teise keelena riigieksami tulemused on koolis olnud madalamad Tallinna ja Eesti koolide keskmisest ning viimastel aastatel olnud langustrendis. Gümnaasiumi lõpus nõutud sihttasel, B2-keeleskuse taset ei saavuta enam kui veerand õpilastest.

Koolis on tehtud sisehindamist. Koostatud on sisehindamise aruanne arengukava perioodi 2020–2023 kohta ning õppeaasta lõpus õppe- ja kasvatustegevuse kokkuvõtted. Õppetöö tulemustega seonduvat on järjepidevalt arutanud ka eesti keele ainekomisjon.

Järelevalve ajal kinnitas pidaja kooli arengukava aastateks 2024–2027. Sisehindamisel välja selgitatud parendusvaldkonnad kajastuvad arengukava eesmärkides. Koolis on koostatud eestikeelsele õppele ülemineku tegevuskava.

Koolis on tähelepanu pööratud õpilaste eestikeelse keskkonna laiendamisele ning eestikeelsete suhtlusvõimaluste loomisele. Selleks tehakse erinevas vormis koostööd mitmete eestikeelsete koolidega ning soodustatakse õpilasvahetust. Kogupäevakoolis tegutsevad noorematele õpilastele mõeldud eesti keele ringid, aktused on kas täielikult või osaliselt eestikeelsed. Samuti toetatakse õpetajate eesti keele oskuse arendamist, soodustades õpetajate keelerännet ja luues ka neile eestikeelsemat keskkonda.

Järelevalves vestlusel osalenud lapsevanemad ja hoolekogu liikmed rõhutasid, et kooli juhtkond ning hoolekogu teevad väga head koostööd, samuti on hea koostöö õpetajate ja lapsevanemate vahel. Ollakse rahul uue arengukava põhieesmärkidega. Kooli ja koolijuhti iseloomustati edumeelse ja arengule suunatuna.

Gümnaasiumiõpilaste esindajad tõid esile koolis valitsevat peretunnet ning väga head vaimset ja füüsilist koolikeskkonda, mis on turvaline ja soodustab õppimist. Kooli iseloomustati sõnaga „võimalused“, sest kool pakub õpilastele palju võimalusi realiseerida oma ideid ja arengusoove. Kuna kool osaleb paljudes projektides, sh ettevõtliku kooli programmis, siis on õpilastel erinevaid võimalusi oma huvide realiseerimiseks ja koostööks eakaaslastega teistest koolidest.

Järelevalves leidis kinnitust, et kool on valmistunud eestikeelsele õppele üleminekuks ning rakendanud erinevaid meetmeid, et õpilaste eesti keele oskuse taset tõsta.

Käesoleva õiendi eelnõu saadeti 16.04.2024 pidajale ja koolile ärakuulamisele. Ärakuulamisel tegi kool kaks täpsustavat selgitust, mida on arvestatud.

OLUKORRA KIRJELDUS

1. Kooli õppekava ja õppekavast lähtuv õppekorraldus

Järelevalves oli küll vaatluse all eesti keele õppega seonduv, kuid kuna õppekava on tervikdokument, käsitleti käesolevas õiendis õppekava tervikuna ning hinnati õppekava vastavust põhikooli riiklikule õppekavale¹ (edaspidi *PRÕK*) ja gümnaasiumi riiklikule õppekavale² (edaspidi *GRÕK*). Kooli õppekava hindamisel lähtuti PRÕKi puhul 2023 ajakohastatud lisadest ja GRÕKi ainevaldkonnakavade versioonidest, mis kehtisid enne uuenduse jõustumist, st kuni 10.03.2023, ja mille alusel on koolil õigus õpetada kuni 1. septembrini 2024.

1.1. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses³ (edaspidi *PGS*) on sätestatud, et koolil tuleb riiklike õppekavade alusel koostada kooli õppekava, mis on õpingute alusdokument ja milles tuuakse eelkõige välja kooli eripärast tulenevad valikud. Õppekava ja selle muudatused kehtestab direktor, olles need eelnevalt esitanud arvamuse andmiseks kooli õppenõukogule, hoolekogule ja õpilasesindusele⁴.

Kooli õppekava üldosa on kehtestanud direktor⁵ ja eelnevalt arutasid seda õppenõukogu⁶, hoolekogu⁷ ja õpilasesindus⁸.

Kooli õppekava peab koosnema üldosast ja ainevaldkondade kavadest⁹.

Järelevalves esitas kool ainevaldkondade kavad, valikõppeainete ja valikkursuste kavad üldosast eraldi. Direktori õppekava üldosa kehtestav käskkiri sätestab, et ainekavad tuleb PRÕKi ja GRÕKiga vastavusse viia hiljemalt 23.08.2024.

Kooli õppekava eelmine versioon oli kinnitatud 2015. aastal¹⁰. Käskkirja juurde ei olnud kinnitatavat õppekava lisatud, seega ei ole selge, mida ja millist õppekava ja nende osasid kinnitati ja kas ainevaldkonnakavad, mis järelevalves esitati, on selle käskkirjaga kinnitatud.

Direktor selgitas, et 2015. a õppekava kinnitamise käskkirja lisana õppekava, sh ainekavasid ei esitatud. Järelevalves esitatud ainekavad pole kinnitatud.

Õpetajate esindajad selgitasid vestlusel, et ainekavasid on nad ka vahepeal üle vaadanud ja vajadusel muutnud.

Järelevalves leidis kinnitust, et kooli juhtkond ei järginud õppekava üldosale ja terviklikkusele

¹ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“.

² Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“.

³ PGS, § 17 lg 1.

⁴ PGS, § 17 lg 2.

⁵ Direktori 26.02.2024 käskkiri nr 1-2/5.

⁶ Õppenõukogu 22.02.2024 koosoleku protokoll nr 4.

⁷ Hoolekogu 23.02.2024 e-koosoleku protokoll nr 23/24-5.

⁸ Õpilasesinduse 23.02.2024 koosoleku protokoll nr 5.

⁹ PRÕK, § 24 lg 5; GRÕK, § 19 lg 5.

¹⁰ Direktori 23.11.2015 käskkiri nr 1-2/30 „Ehte Humanitaargümnaasiumi õppekava kinnitamine“.

kehtestatud nõudeid.

Ära kuulamisel selgitas direktor, et kooli õppekava on olnud pidevalt arenduses ning koolis ei ole olnud piisavalt rahul, et vahepeal õppekava kinnitada.

Selgitame, et õppekava on kooli õpingute alusdokument, mis on aluseks õppetööle. Igal ajahetkel peab olema õpingute aluseks kehtiv, st direktori kinnitatud õppekava. On positiivne, kui koolis nähakse õppekava pidevalt areneva dokumendina, mida on vajalik täiendada ja muuta. See aga ei saa takistada õppekava kinnitamist.

1.2. PRÕK ja GRÕK sätestavad, millised korrad ja põhimõtted tuleb kooli õppekava üldosas esitada.

Kooli õppekava ei vasta riiklike õppekavade nõuetele.

Õppekava üldosas on esitatud õppe- ja kasvatusesmärg, väärtused ning eripära, õppekorraldus põhikoolis ja gümnaasiumis, õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused, sh õppekava rakendamist toetavad tegevused, õppekäigud muu taoline; III kooliastme ja gümnaasiumi õpilasuurimuse või praktilise töö korraldus; õpilaste arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus põhikoolis ja gümnaasiumis; õpilaste juhendamise ja tuge vajavate õpilaste õppekorralduse põhimõtted ja tugiteenuste rakendamise kord nii põhikoolis kui gümnaasiumis; üldpädevuste kujundamiseks ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused; õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus, karjääriteenuste korraldus; õpetajate koostöö põhimõtted.

PRÕK¹¹ ja GRÕK¹² sätestavad, et üldosas tuleb esitada õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted. Kooli õppekavas on esitatud õpetajate koostöö põhimõtted, kuid pole määratletud töö planeerimise põhimõtteid.

Juhtkonna liikmed selgitasid, et õpetajate töö planeerimine on mitmetahuline: tundide ja klassivälise töö planeerimine, ka klassijuhatajad koostavad klassi tööplaani poolaastaks. Ainekavade alusel koostavad õpetajad tööplaanid, mida kontrollib õppejuht. Töökavade koostamine on kohustuslik, aga tunnikavade koostamine ei ole.

Vestlusel osalenud õpetajate sõnul koostavad nad ainesektsioonis töökavad klassiti ja nii on klassi kohta üks üldine töökava, mille alusel iga õpetaja koostab oma tunnikava. Töökavad on kättesaadavad Google'is ning nii saab neid kasutada ka asendustundide planeerimisel.

Õppekava sätestab, et 1. klassides kasutatakse sõnalist hindamist ja 2.–9. klassides hinnatakse õpilaste teadmisi, oskusi viie palli süsteemis. Erandina hinnatakse 2.–4. klassides eesti keeles õpitavates õppeainetes - muusika, inimeseõpetus, loodusõpetus, tehnoloogiaõpetus - õpilaste teadmisi mitmeeristavalt („arvestatud“ ja „mittearvestatud“). Samuti kasutatakse 1.–5. eriklassides sõnalist hindamist ja klassipäevikusse kantakse „S“ ning lisatakse juurde sõnaline tagasiside ainekava hindamiskriteeriumitest lähtuvalt.

PRÕKis¹³ sätestatust tulenevalt võib põhikool viie palli süsteemi asemel kasutada koolisisest teistsugust hindedüsteemi. Kasutatav hindedüsteem ja hinnete viie palli süsteemi teisendamise põhimõtted sätestatakse kooli õppekavas. Õpilase koolist lahkumisel teisendatakse selle õppeaasta kokkuvõtavad hinded ja käimasoleva õppeveerandi jooksul saadud hinded viie palli

¹¹ PRÕK, § 24 lg 6 p 9.

¹² GRÕK § 19 lg 6 p 6.

¹³ PRÕK, § 21 lg 4.

süsteemi.

Kooli õppekava ei esita mitteeristava hindamisega seonduvat rohkem, kui et hindamisel kasutatakse hinnangut „arvestatud“ ja „mittearvestatud“, samuti ei määratle õppekava, kuidas toimub sõnaliste hinnangute ning hinnangu „arvestatud“/„mittearvestatud“ teisendamine viie palli süsteemi.

Juhtkond selgitas, et mitteeristav hindamine võeti kasutusele eelmisel õppeaastal, kui I kooliastmes alustati eestikeelse aineõppega ja lapsevanemad olid mures, et keele tõttu võivad hinded olla halvemad. Eesmärgiks oli, et tuleb anda tagasisidet.

Direktor selgitas, et nad eeldavad, et õpetajad annavad tagasisidet. Õppeaasta lõpus on olnud õpetajatega arutelud, kas see hindamise põhimõte toetab õppimist ja kas sellega jätkatakse. Direktori sõnul arutatakse antud hindamise põhimõtteid ja täiendatakse õppekava, et arusaam oleks selge, kuidas jooksvalt kommentaare antakse. Viie palli süsteemi pole seni olnud vaja hinnanguid teisendada.

Vestlusel osalenud õpetajate sõnul on võõrkeeles õppimisel oluline anda rohkem selgitusi õpitulemuste saavutamise kohta ning õpetajad kirjutavad hinnangule „arvestatud“ või „mittearvestatud“ juurde ka kommentaare.

Vestlusel osalenud lapsevanemad selgitasid, et nad on sellise hindamise poolt, et õpilastel ei tekiks keelega seotult lisapingeid.

Hindamisega seonduv peab olema õppekavas esitatud selgelt ja üheselt mõistetavana, eelkõige pideva protsessina toimuv tagasisidestamine ja selle kirjalikult esitamine.

1.3. PRÕK¹⁴ sätestab ainevaldkondade nädalatundide arvu kooliastmete kaupa. Kool esitab tunnijaotusplaanis õppeainete mahud klassiti¹⁵.

Kooli õppekava põhikooli tunnijaotusplaani ei vasta PRÕKis esitatud tunnijaotusplaanile ja kooli õppekavale esitatud nõuetele.

PRÕK sätestab õppeainete arvestuslikud nädalatunnid kooliastmeti, lähtudes ainekavades kirjeldatud õpitulemuste saavutamisest. Õppeainete nädalatundide jagunemine kooliastme sees ja õppesisu klasside kaupa määratakse kindlaks kooli õppekavas arvestusega, et õpitulemused ning kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud on saavutatavad.

Kooli õppekava põhikooliosa tunnijaotusplaanis on mitmete kohustuslike õppeainete tunnihahtused vähendatud prantsuse ja inglise keele kasuks. Õppekavas on öeldud, et õpitulemused saavutatakse lõiminguna, kuid konkreetsete õppeainete ainekavades puudub igasugune viide õpitulemuste lõimingu abil saavutamisele.

PRÕK¹⁶ sätestab, et kooli omapära ja piirkondliku eripära arvestamiseks, kutsealase eelkoolituse või kutseõppe korraldamiseks või valikainete ning lõimitud aine- ja keeleõppe (sealhulgas keelekümbluse) kasutamiseks võib põhikool kooli hoolekogu nõusolekul muuta riikliku õppekava kohustuslike õppeainete ja läbivate teemade nimistut (sealhulgas liita ning ümber kujundada õppeaineid) ning muuta tunnijaotusplaani, tagades oma kooli õpilastele riiklikus õppekavas määratud üldpädevuste, õpitulemuste ning kooliastme lõpuks taotletavate teadmiste, oskuste ja hoiakute saavutamise.

Hoolekogu oma andnud¹⁷ nõusoleku õppeainete mahtude vähendamiseks.

¹⁴ PRÕK, § 15 lg 3.

¹⁵ PRÕK, § 24 lg 6 p 2.

¹⁶ PRÕK, § 15 lg 5.

¹⁷ Hoolekogu 23.02.2024 koosoleku protokoll nr 23/24-5.

Kohustuslike õppeainete tunnimahтусid on vähendatud järgmiselt:

- III kooliastme loodusainete (loodusõpetus, bioloogia, geograafia, füüsika, keemia) tunde on 20 ettenähtud tunni asemel 18. PRÕKi lisas 4 esitatuga võrreldes on koolis vähendatud geograafia ja bioloogia mahtu ühe nädalatunni võrra (võimaliku 5 nädalatunni asemel on 4 nädalatundi).
- Samuti on vähendatud kunstiainetes (kunst, muusika) mahtu I ja II kooliastmes. Muusikat on I kooliastmes 6 tunni asemel 5, II kooliastmes 4 tunni asemel 3 ning kunsti on I kooliastmes 4,5 tunni asemel 4 tundi nädalas.
- Ka tehnoloogia valdkonna õppeainetes (tööõpetus, käsitöö ja kodundus/tehnoloogiaõpetus) mahtu on vähendatud. Tööõpetust (I kooliastmes) on ettenähtud 4,5 tunni asemel 4; käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogiaõpetuse tunde on III kooliastmes ettenähtud 5 tunni asemel 4.
- Kehalise kasvatuse tundide mahtu on vähendatud II ja III kooliastmes: II kooliastmes 8 asemel 6 ja III kooliastmes 6 asemel 3.

Kooli õppekavas on esitatud, et A-võõrkeelena õpitava inglise keele tundide arvu on suurendatud I kooliastmes kolmelt kuuele loovainete arvelt.

Veel selgitatakse, et loovainete õpitulemused soovitakse saavutada lisaks õppetundidele ka kooli üritustel osalemise ning huviringide tööga. Samuti tegeldakse inglise keele tundides muusika ja kunsti õpiväljunditega. Inglise keele ainekvades vastavad õpiväljundid puuduvad.

Alates 5. klassist õpitakse valikainena prantsuse keelt. Selleks on vähendatud kunsti-, loodusainete ja kehalise kasvatuse mahтусid.

Direktor selgitas, et koostatavatesse ainekavadesse kirjutatakse vastavad õpiväljundid sisse. Praegu ei ole hinnatud, kuivõrd vähendatud tunnimahтuga õppeainetes saavutatakse vajalikud õpitulemused. Õpetajad kirjutavad küll iga-aastases eneseanalüüsis, kas aine õpitulemused on täidetud, kuid juhtkonnast keegi ei võrdle õpetajate kirjapandut ainekavadega. Järgmisest õppeaastast kehalise kasvatuse maht suureneb ja see on esitatud järgmise õppeaasta kohta koostatud tunnijaotusplaanis, mille kohaselt hakkab kehalist kasvatust olema PRÕKis sätestatud mahтus.

Vestlusel osalenud hoolekogu liikmed olid teadlikud õppeainete mahтude vähendamisest ning põhjendasid selle vajalikkust, et saada tunde prantsuse keele jaoks, mille õppimise traditsioon on koolis olnud pikemat aega.

Koolis ei ole kohustuslike õppeainete mahтude vähendamisel tagatud PRÕKis sätestatud õpitulemuste saavutamine nendes õppeainetes.

1.4. Järgmisest õppeaastast lähevad 1. ja 4. klassi õpilased üle eestikeelsele õppele. Õpilased, kes alustavad 1. septembril 2024 esimeses klassis, õpivad kõiki õppeaineid (v.a võõrkeel) kogu õppimise vältel eesti keeles¹⁸.

Klassis, kus õppetöö toimub täielikult eesti keeles, ei ole vene keel enam kohustuslik õppeaine.

¹⁸ PGS, § 21 lg 1.

Kooli õppekavas esitatud järgmiseks õppeaastaks koostatud tunnijaotusplaanis ei vasta 1. ja 4. klassi vene keele tundide maht eestikeelsele õppele üleminekule. Eesti keelest erineva kodukeelega õppijatel on võimalik oma emakeelt ja kultuuri õppida valikõppeainena kahe nädalatunni ulatuses¹⁹. Juhime tähelepanu, et siin ei ole tegemist ainult vene keele ja kultuuri õppega. Õpilasele, kelle kodune keel erineb eesti keelest, ja sama kodukeelega lapsi on koolis vähemalt kümme, võimaldatakse õpilase ja lapsevanema soovi korral õppida oma emakeelt ja kultuuri 1. klassist alates kahe nädalatunni ulatuses. B-võõrkeele õpet on võimalik asendada oma emakeele ja kultuuri õppega ning sellisel juhul ei toimu see kindlasti samas rühmas keelt algajana õppijatega. Asendamisel on oluline silmas pidada, et B-võõrkeelt ning oma emakeelt ja kultuuri õppides on sihttase ja õpitulemused erinevad.

PRÕK²⁰ sätestab, et õpilane, kes õpib eesti keelt teise keelena, ei pea õppima B-võõrkeelt. Õppekava üldosa tunnijaotusplaanist ei selgu, kas koolis õpitakse ainekava „eesti keel“ või „eesti keel teise keelena“ alusel. Ainekavad on esitatud õppeainele „eesti keele teise keelena“. Juhime tähelepanu, et eesti õppekeelega klassis õpitakse eesti keelt ainekava „Eesti keel“ järgi²¹, välja arvatud juhul, kui on tegemist eesti keelest erineva emakeelega või välisriigist saabunud õpilasega, kelle eestikeelse õppe kogemus on olnud lühem kui kuus õppeaastat, sellisel juhul võib kool vanema nõusolekul eesti keele õpet korraldada „Eesti keel teise keelena“ ainekava alusel²².

PRÕK²³ nimetab võõrkeelte ainevaldkonna kohustuslikud õppeained: A-võõrkeel ja B-võõrkeel. Kooli õppekavas on märgitud, et B-võõrkeel, prantsuse keel, on valikõppeaine, kuid B-võõrkeel ei saa olla valikõppeaine, vaid tegemist on riikliku õppekava kohustusliku õppeainega. Eesti keelt teise keelena õppival õpilasel on õigus loobuda B-võõrkeele õppimisest, kuid PRÕKi kohaselt on B-võõrkeele olemasolul tegemist ikkagi kohustusliku õppeainega, millele on määratud kohustuslik tunnimah. Kooli tunnijaotusplaanis on B-võõrkeele tunnimah. vähendatud.

Õpilasele, kes asuvad õppima B-võõrkeelt, peab pakkuma valikut kahe või enama võõrkeele vahel²⁴. Kooli õppekavas on B-võõrkeelena kirjeldatud üksnes prantsuse keelt. Samuti ei vasta prantsuse keele tundide arv B-võõrkeele soovituslikule tundide mahule (II kooliastmes 3, III kooliastmes 9 tundi), millega on saavutatavad B-võõrkeele kooliastme tulemused.

Gümnaasiumi õppekeelteks on õppekavas nimetatud eesti ja vene keelt²⁵. Samas on öeldud, et õppetöö eesti keeles on vähemalt 60 protsendi ulatuses. PGSi²⁶ kohaselt loetakse kooli või klassi õppekeeleks keel, milles toimuv õpe moodustab vähemalt 60 protsenti riiklikes õppekavades määratud väikseimast lubatud õppe koormusest.

Gümnaasiumis, kus õppetöö on vähemalt 60 protsendi ulatuses eesti keeles, on õppekeeleks eesti keel.

¹⁹ PGS, § 21 lg-d 5 ja 6.

²⁰ PRÕK, § 15 lg 3².

²¹ PRÕK, § 15 lg 3¹.

²² PRÕK, § 17 lg 1.

²³ PRÕK, § 1 lg 6 p 8.

²⁴ PRÕK, § 15 lg 3³.

²⁵ Ehte Humanitaargümnaasiumi õppekava üldosa, p 7.8.

²⁶ PGS, § 21 lg 1.

Gümnaasiumi tunnijaotusplaanis on esitatud klassiti õppetundide arv, mitte kursuste arv. Puudub tegelik ülevaade õpilase õppekoormusest ja kohustuslike õppeainete mahust gümnaasiumi jooksul, nagu esitab nõude GRÕK²⁷. Kooli õppekava vastav punkt 7.3 „Õppekoormuse kujundamise põhimõtted“ esitab ainult üldised põhimõtted.

Vestlusel selgitas õppejuht, et gümnaasiumi lõpetamiseks on õpilasele kohustuslik õppekavas esitatud kursuste läbimine. Kui õppesuunas on koos valikkursustega ette nähtud näiteks 107 kursust, siis õpilasel on kohustus läbida kõik 107 kursust.

Vestlusel osalenud gümnaasiumiõpilased selgitasid, et neil on võimalik valida kursusi ka Edumuse kursuste hulgast.

Kool ei ole toonud tunnijaotusplaanis välja kitsa matemaatika tunde. Samuti ei ole esitatud kitsa matemaatika ainekava. GRÕKi²⁸ kohaselt kuuluvad õpilase õppekoormusse kohustuslikud kursused kõigis GRÕKis²⁹ nimetatud ainevaldkondades, arvestades võimalust valida kitsa ja laia matemaatika vahel. Praegu pole õpilastel võimalust valida laia ja kitsa matemaatika vahel. Riiklike õppekavade ajakohastamisel täpsustati ka üldpädevuste ja õppekava läbivate teemade sõnastusi. Kooli õppekava üldosas ja ainevaldkonnakavades on nimetatud kirjeldused uuendamata.

1.5. PGSi³⁰ kohaselt on koolis või klassis, kus õppekeel ei ole eesti keel, eesti keele õpe 1. klassist alates kohustuslik.

Eesti keel teise keelena mahtu on I kooliastmes suurendatud ühe tunni võrra 3. klassis, mis läheb järgmisest õppeaastast üle eestikeelsele õppele ja kus on eesti keelt teise keelena 5 nädalatundi. II ja III kooliastmes on õpilastel eesti keelt teise keelena 15 nädalatundi, nagu näeb ette PRÕK³¹.

Eesti keeles õpetatakse I kooliastmes loodusõpetust, tööõpetust, kunsti, muusikat ja kehalist kasvatust. II kooliastmes on eesti õppekeelele loodusõpetus, käsitöö ja kodundus, kunst, kehaline kasvatus (4.–5. kl), muusika (4. kl), inimeseõpetus (4.–5. kl) ja III kooliastmes ühiskonnaõpetus ja kahes 9. klassis ka ajalugu. Õppekava³² kohaselt need õppeained, mille õppekeeleks on eesti keel, jäävad eestikeelseteks ka järgmistes klassides.

Direktor kinnitas, et nendes õppeainetes ei minda enam vene keelele üle ja loodetakse leida ka vajalikud õpetajad. Direktori sõnul kavatakse järgmisel õppeaastal alustada ka 5. klassis ajaloo õppimist eesti keeles. Koolil on tema sõnul kindel plaan eestikeelsele õppele üle minna.

Gümnaasiumiosas on eesti keel teise keelena mahtu suurendatud - 9 kohustusliku kursuse asemel õpitakse 12 kursust.

Koolis või klassis, kus õpe toimub osaliselt, kuid mitte rohkem kui 40% ulatuses muus keeles, tagab kool oma õppekavaga eesti kirjanduse, Eesti ajaloo, ühiskonnaõpetuse, muusika ja geograafia õpetamise eesti keeles³³.

²⁷ GRÕK, § 19 lg 6 p 2.

²⁸ GRÕK, § 11 lg 4.

²⁹ GRÕK, § 11 lg 2 p 5.

³⁰ PGS, § 6 p 3.

³¹ PRÕK, lisa 1, p 1.2.

³² Ehte Humanitaargümnaasiumi õppekava üldosa, p 2.4.2.

³³ GRÕK, § 11 lg 3.

Kooli õppekavas on esitatud, et eesti keeles õpetatakse eesti kirjandust 2 kursust, ajalugu 7 kursust, ühiskonnaõpetust 2 kursust, muusikat 3 kursust ja geograafiat 3 kursust. Lisaks nimetatud õppeainete kursustele õpitakse eesti keeles bioloogiat 4 kursust, inimeseõpetust 1 kursust, kehalist kasvatust 6 kursust, kunsti 3 kursust. Praegune 10. ja 11. klass õpivad eesti keeles ka füüsikat 1 kursuse ja riigikaitset 2 kursuse ulatuses.

Lisaks saab õppida eesti keeles kõiki valikkursusi (v.a võõrkeelt).

Klassipäevikutest nähtus, et 11. ja 12. klassi bioloogia kursuste, mis õppekava kohaselt peaks toimuma eesti keeles, sissekanded (tundide sisu, kodused ülesanded ja hinnete kommentaarid) on vene keeles.

Õppejuht selgitas, et õppetöö bioloogias on toimunud eesti keeles, kui ta on tundi külastanud, ka tunnis kasutatavad slaidid on eestikeelsed. Seda, miks klassipäeviku sissekanded on venekeelsed, selgitada ei osatud. Õpetajaga on räägitud ning edaspidi märgib õpetaja sissekanded eesti keeles.

Vestlusel osalenud gümnaasiumiõpilaste sõnul on bioloogia eestikeelne õppeaine, kus erialaseid termineid selgitab õpetaja ka vene keeles, tunnikontrollid ja kontrolltööd tuleb teha eesti keeles.

Õppejuht kinnitas, et bioloogia 2. kursus toimub veel käesoleval õppeaastal, kuna viimasel trimestril on tunniplaanis bioloogia tunde rohkem.

Klassipäevikutest selgus, et osaliselt olid venekeelsed sissekanded ka mitmetes teistes eestikeelsetes õppeainetes. Juhime tähelepanu, et eesti õppekeelega õppeainete klassipäevikute sissekanded tuleb teha eesti keeles.

Direktor selgitas, et juhtkond on õpetajatega rääkinud, mida tähendab eestikeelne õppetund, ja arvati, et ka vastavad kokkulepped on saavutatud, kuid kirja pole neid pandud.

Õppejuhi sõnul kirjutavad nooremate klasside õpetajad tagasiside vene keeles, et vanemad sellest aru saaksid. Õpetajatele on rõhutatud vajadust täita klassipäevikut eesti keeles.

Järelevalves vestlusel osalenud õpetajate sõnul on vene keeles tehtud sissekandeid lapsevanemate pärast, kuid vanemad on harjunud ka eestikeelsete sissekannetega, kui õpetaja kasutab ainult eesti keelt.

1.6. Kooli õppekava osaks on ainevaldkonniti esitatud ainekavad või kohustuslike kursuste kavad, valikõppeainete kavad ja valikkursuste kavad³⁴.

Järelevalves esitati ainevaldkonnakavad ja valikõppeainete ning -kursuste kavad, mis ei kuulunud kehtestatud õppekava üldosa juurde.

Vastuolud PRÕKis sätestatuga on keele ja kirjanduse, võõrkeelte, matemaatika, kunstiainete, tehnoloogia ja kehalise kasvatusa ainevaldkonnakavad ja loodusõpetuse ainekavas:

- vene keele ainekava ja tundide arv on vastuolus ajakohastatud PRÕKi lisaga 1, mille rakenduskohustus algas 1. septembrist 2023³⁵.
- kirjanduse ainekava on vastuolus ajakohastatud PRÕKi lisaga 1, mille rakenduskohustus algas 1. septembrist 2023;

³⁴ PRÕK, § 24 lg 5; GRÕK, § 19 lg 5.

³⁵ PRÕK, § 25 lg 11.

- eesti keele teise keelena ainekava on vastuolus ajakohastatud PRÕKi lisaga 1, mille rakenduskohustus algas 1. septembrist 2023; alates 1. septembrist 2023 ei kuulu eesti keel teise keelena võõrkeelte ainevaldkonda, vaid keele ja kirjanduse valdkonda;
- võõrkeelte valdkonnakavas on toodud nii inglise keele kui A-võõrkeele kui ka prantsuse keele kui B-võõrkeele ainekavad, kuid samas ei nähtu õppekava üldosast, et neid keeli antud tasemel õpetataks: vähendatud on prantsuse keel B-võõrkeelena nädalatundide arvu ja ainekavas ei ole kirjeldatud, kuidas kõik oodatavad õpitulemused vähendatud tundide ajaga saavutatakse; valdkonnakava üldosas on nimetatud, et ainevaldkonda kuuluvad A-võõrkeel, milleks on eesti keel, B-võõrkeel, milleks on inglise, prantsuse ja saksa keel ja C-võõrkeel, milleks on inglise, prantsuse ja saksa keel. PGSi³⁶ kohaselt ei saa eesti keel olla A-võõrkeel, samuti ei ühti valdkonnakavas kirjeldatud A- ja B-võõrkeeled õppekava üldosas kirjeldatud võõrkeeltega, ka ei nähtu õppekava üldosast, et koolis õpetataks C-võõrkeelt;
- matemaatika ainekavas ei ole kirjeldatud kõigi õpitulemuste saavutamine: II kooliastmes puudub õpitulemus „loeb andmeid sektordiagrammilt“; III kooliastmes puuduvad õpitulemused „arutleb maksude olulisuse üle ühiskonnas“ ja „selgitab arvu ruutjuure tähendust ja leiab peast või taskuarvutil ruutjuure“;
- loodusõpetuse III kooliastme ainekava on koostatud aegunud variandi alusel; 2016 ajakohastati loodusõpetuse III kooliastme ainekava; üldpädevuste kirjeldustes ei ole esitatud digipädevust;
- kunstiainete valdkonnakava üldosas puudub kirjeldus, kuidas valdkonna ainete kaudu toetatakse õpilaste üldpädevuste arengut; valdkonnakava tundide jagunemine koolistmetes on esitatud osaliselt, ei ole kirjas, millise aine tundide arvu esitatakse; tundide maht pole kooskõlas PRÕKiga ja puudub tundide mahu vähendamise põhjendus ja selgitus, kuidas vähendatud mahus tundidega jõutakse PRÕKis esitatud õpitulemusteni;
- muusika ainekavas esitatud tundide arvu on võrreldes PRÕKis esitatuga vähendatud; lisaks PRÕKis sätestatud õpitulemustele on kool lisanud täiendavaid õppetulemusi (lisa lauluvara, digipädevused) ja seega on esitatud õppemaht suurem ja tunnimahd väiksem, ainekavas esitatud koolistme lauluvara on puudulik;
- kunsti ainekavas esitatud tundide arv on väiksem PRÕKis esitatuga võrreldes, kuid õpitulemused mahukamad; sisuline vastuolu on osaoskuses „disain“, milles PRÕKi kohaselt on õpitulemuseks disainiprotsessi läbimine ja disainiprotsessi abil probleemilahenduseni jõudmine, kooli ainekavas on esitatud graafilise disaini ja kujundamise õpetegevusi; puuduvad refleksiooni ja kriitika osaoskuse õpitulemuste ja tegevuste kirjeldused;
- tehnoloogia valdkonnakava üldosas puudub digipädevus, valdkonnakava üldosas ja ainekavades esitatud ainete jaotumised klassiti on omavahel vastuolus: üldosas on kirjas, et õppeaine „tööõpetus“ on 1.–4. klassis, kuid käsitöö ja kodunduse ainekavas on 4. klassi õpisisu ja õppetulemused esitatud; tööõpetuse, käsitöö ja kodunduse ja tehnoloogia ainekavad ja tundide maht tunnijaotusplaanis ei ole kooskõlas, samuti ei ole selgitatud, kuidas vähendatud mahus tundidega jõutakse PRÕKis sätestatud õpitulemusteni;
- kehalise kasvatuse ainekava ei anna selgitust tunnimahu vähendamisele; kool pakub lisavõimalusi erinevate spordialade süvendatud õppeks, mis ei ole kooskõlas PRÕKi

³⁶ PGS, § 15 lg 3 p 2.

lisaga 2, mis ei tugine spordialadel, vaid liikumisõpetuse põhimõtetel; ujumise õpitulemus ei ole kooskõlas PRÕKi lisas 2 esitatud õpitulemustega.

Vastuolud GRÕKis sätestatuga on matemaatika, inglise keele, sotsiaalainete, kunsti, kehalise kasvatus ja informaatika ainekavades:

- matemaatika valdkonnakava üldosas on kirjeldamata kujundatavate üldpädevuste arengu toetamise, läbivate teemade käsitlemise ning õppeainete lõimingu rakendamise viisid; kitsa matemaatika ainekava puudub; GRÕKi³⁷ kohaselt saavad kitsa matemaatika järgi õppinud õpilased üle minna laiale matemaatikale ja laia matemaatika järgi õppinud õpilased kitsale matemaatikale, ülemineku tingimused peab kool sätestama oma õppekavas;
- inglise keele ainekavas on õppeaine nimetus A-võõrkeel, mis kirjeldab põhikooli esimest võõrkeelt. GRÕK³⁸ nimetab valdkonna õppeainetena B2-keeleskustasemega ja B1-keeleskustasemega võõrkeele; inglise ja prantsuse keele ainekavad on esitatud klassiti, mis on vastuolus GRÕKiga³⁹, mille kohaselt kooli õppekava koosneb üldosast ning kohustuslike kursuste, valikkursuste ja avalikõppeainete kavadest, kohustuslike kursuste ja valikkursuste kavad esitatakse ainevaldkondade kaupa;
- sotsiaalainete ainevaldkonnakavas puudub õppekeskkonna kirjeldus, lõimingu üldpädevuste ja teiste õppevaldkondadega; ainevaldkonna kirjeldus ei sisalda kõiki aspekte;
- kunsti ainekavas puuduvad loomingulise osa õpitulemused ja õppesisu;
- kehalise kasvatus ainekavas puuduvad tantsulise liikumise õpitulemused ja õppesisu;
- valikaine „informaatika“ õpitulemused ja õppesisu on esitatud ühe kursuse kavana, kuigi koolis õpetatakse informaatikat kahe kursuse ulatuses: nii 10. kui ka 11. klassis üks kursus.

Juhtkonna liikmed kinnitasid vestlusel, et õppekava üldosa täiendamine ja muutmine on ettevalmistamisel.

1.7. Õppe ja kasvatus korralduse aeg ja viisid määratakse kooli õppekavas, kooli päevakavas ja tunniplaanis, lähtudes PGSiis sätestatud ja PRÕKis kehtestatud nõuetest⁴⁰. Seadus⁴¹ sätestab, et direktor kehtestab kooli päevakava, mis kajastab õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste järjestust ja ajalist kestust. Kooli päevakava osa on tunniplaan⁴².

Kooli päevakava on direktori kehtestatud⁴³ ja vastab nõuetele.

1.8. Kool peab õppetööd korraldades lähtuma õppekavast, mis on kooli õpingute alusdokument⁴⁴.

Kooli tunniplaanis olid kõikidel klassidel KIVA klassijuhataja tund ja 1.–3. klassidel MATIK tund.

Õppekava ega päevakava ei esita nende tegevustega seonduvat.

³⁷ GRÕK, lisa 3.

³⁸ GRÕK, § 1 lg 5 p 7.

³⁹ GRÕK, § 19 lg 5.

⁴⁰ PRÕK, § 15 lg 1

⁴¹ PGS, § 25 lg 6.

⁴² Sotsiaalmistri 27.03.2001. a määrus nr 36 „Tervisekaitseõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele“, § 10 lg 1.

⁴³ Direktori 23.02.2024 käskkiri nr 2-1/21.

⁴⁴ PGS, § 17 lg 1.

Direktor selgitas, et MATIK ei ole tund, vaid õppekava toetav õppekavaväline tegevus, kus osalevad kas kõik õpilased või suurem osa õpilastest ja mis on lapsevanematega kooskõlastatud ning õpilasele vabatahtlik. Tunniplaani on see märgitud ülevaatlikkust silmas pidades, et vajadusel oleks parem asendustunde planeerida, ja ka õpilastel ning vanematel oleks täpselt teada, millal see ring toimub.

Juhtkonna liikmete selgitusel on MATIK lõiming matemaatikast, loodusõpetusest, loogikast ja arvutiõpetusest. Oluline on ka digipädevuste arendamine, natuke on programmeerimist ja tegevusi robotitega. Tegevust viivad läbi klassiõpetajad.

KIVA klassijuhataja tunni näol on tegemist ajaga, mil klassijuhataja saab kokku oma klassi õpilastega, et rääkida ja probleeme arutada ning üle nädala tegeldakse KIVA programmi raames õpilaste sotsiaalsete oskuste arendamisega. Direktori sõnul on KIVA aidanud väga palju koolis kiusamist vähendada. Juhtkonna liikmete sõnul pole tegemist kohustusliku 45minutilise tunniga ja klassi ning klassijuhataja kokkusaamised toimuvad vastavalt vajadusele.

Vestlusel osalenud õpilased kinnitasid, et üle nädala toimuvad KIVA tunnid ja teisel nädalal klassijuhatajatund, kus tehakse plaane klassiüritusteks ja arutatakse klassiga seotud teemasid. Nad tahavad osaleda klassijuhatajatunnis ja kui seal ei osale, siis karistada ei saa.

1.9. Kooli õppetegevuse ja õpitulemuste üle peetakse arvestust klassipäevikus⁴⁵.

Klassipäevikusse märgitakse õppeainete loend, tundide arv õppeaastas, õpilaste nimed, tundide toimumise aeg ja arv ning sisu õppeaineti ning õpilaste hinded⁴⁶.

Kooli klassipäevikud on eKoolis. Järelevalves vaadeldud klassipäevikute täitmisel esines mitmeid vastuolusid määruses sätestatuga ning paljudes õppeainetes polnud toimunud õppetööd nõutavas mahus.

1. ja 3. klassides on muusika tunde kooli õppekava järgi 2 tundi nädalas. 1.A, 1.B, 1.C, 3.A, 3.B ja 3.C klassipäevikus oli muusika tundide arvuks õppeaastas arvestatud 35, mitte 70, nagu kahe nädalatunni puhul peaks olema. Kuni 2024. aasta jaanuarikuu lõpuni oli klassipäevikusse märgitud, et toimus 1 tund nädalas, alates veebruarist on toimunud 2 tundi nädalas. Kooli õppekava taolist õppekorraldust ette ei näe.

Õppejuht selgitas, et nendes klassides on juunikuu alguses toimuvasse projektinädalasse planeeritud muusika teemad ja õpitulemused, nii et vajalikud mahus õppetöö toimub. See, et klassipäevikus on õppeaasta tundide mahuks märgitud 35, mitte 70, on eKooli administraatori viga, sest tema avab klassipäevikud. Et käesolevast õppeaastast muutusid mitmete tundide mahud eelmise õppeaastaga võrreldes, siis ta avas päevikud samas mahus, nagu varem.

3. klassides on õppekava kohaselt 2 kunstitundi nädalas: 1 eesti keeles ja 1 vene keeles. Eestikeelse kunsti tunde on toimunud kooskõlas õppekavaga, kuid venekeelse kunsti tundide klassipäevikusse on tehtud sissekanded alates veebruari algusest.

Õppejuhi sõnul algasidki venekeelsed tunnid II poolaastal ning juunikuise projektinädala raames toimuvad ka ettenähtud tunnid.

Juhime tähelepanu, et kõik õppekorraldusega seonduv tuleb esitada kooli õppekavas. Sellist

⁴⁵ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 11 lg 1.

⁴⁶ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 11 lg 2.

õppekorraldust, nagu on kunsti ja muusika õppes I kooliastmes, kooli õppekava ette ei näe.

Määruse järgi kantakse klassipäevikusse tundide sisu. Paljudes eesti keel teise keelena ja kehalise kasvatuse tundide sisu kohta sissekanded ei kajastanud tunni sisu, vaid kas teemat (nt minu hommik, kehaosad, Jõulud koolis 4 tunni sisuks) või tegevuse/spordiala liiki (vihikusse kirjutamine, liikumismängud, kergejõustik). 1.A kl 2. grupi eesti keel teise keelena sissekannetest on 16 tunni sisuks märgitud „asendustund“. Asendustunni märkimist tunni sisuks oli mitmetes klassipäevikutes, üldjuhul oli tegemist üksikute tundidega. Sellised sissekanded ei anna ülevaadet tunni õppetööst.

Klassipäevikutesse olid kantud sisse ka tunnid, mida tegelikult ei toimunud või mida ei saanud toimuda (nt tunni toimumine pühapäeval).

Õppejuhi sõnul on asendustunni puhul tegemist olukorraga, kus asendusõpetajal ei ole olnud ligipääsu klassipäevikutele ja ta pole saanud teha vajalikke sissekandeid. Nüüd on aga loodud võimalus ilma eKooli administraatorita avada päevikule juurdepääs.

Direktor tõdes, et õpetajatega ei ole ammu räägitud klassipäeviku täitmisest ja vajalik on kokku leppida klassipäeviku täitmise reeglites.

Vestlusel osalenud õpetajad selgitasid, et tunni sisusse peab kirjutama töö liigid tunnis, mida hinnati, viide õppematerjalidele, mida tunnis käsitleti. Tunni sisusse ei tule kirjutada pikalt, aga sellest peab aru saama, mida tunnis tehti.

1.10. Järelevalve teemast lähtudes vaadati üle eesti keel teise keelena ja eesti keeles õpetatavate õppeainete klassipäevikute sissekanded. Määruse⁴⁷ kohaselt tehakse sissekanded klassipäevikusse tunni toimumise päeval.

Paljudes klassides ja õppeainetes (eesti keel teise keelena 1.–9. klassides, kehaline kasvatus 2., 3. ja 5. klassis, loodusõpetus 4. ja 5. klassis) pole toimunud õppetööd nõutud mahu.

Direktor selgitas, et tunde jääb ära vähe, vaid erandjuhtudel, antud juhtumitel on õpetajad jätnud mõned tunnid sisse kandmata. Koolis on määratud õpetaja, kelle ülesandeks on asendustunde korraldada ning järgitakse põhimõtet, et tunde ei tohi ära jääda. Ära jäänud tunde tehakse järele ning neid ja asendustunde ei ole kantud korrektselt klassipäevikusse. Seda probleemi juhtkond tunnistab. Kui tund jääb ära erandjuhtumil, kus õpetaja peab täitma teisi ülesandeid, siis on õpetajal kohustus anda õpilastele iseseisev või loovtöö, mis tuleb päevikusse kanda.

Kooli sisekontrolli plaani kohaselt viiakse klassipäevikute kontrolli läbi pidevalt ja kord trimestris tehakse kontrollakt.

Õppejuht selgitas, et iga trimestri lõpus kontrollitakse klassipäevikutest hindamisega seonduvat: kas on hinnet kommenteeritud, märgitud järelevastamise info. Varem on vaadatud ka üldist klassipäeviku täitmist, kuid viimastel aastatel on tähelepanu hindamisel. Iga trimestri kohta märgitakse tabelisse „mitterahuldavate“ hinnete saajad, siis on võimalik võrrelda trimestrite tulemusi. Tabelile on juurdepääs kõigil õpetajatel. Juhtkonna liikmed tõdesid, et vajalik on vaadata klassipäevikute täitmist laiemalt ja seda hakatakse tegema.

⁴⁷ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 12 lg 6.

Kooli õppekava, mis koostatakse riiklike õppekavade alusel, on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument⁴⁸. Õppe ja kasvatuse korraldus peab lähtuma kooli õppekavas sätestatust⁴⁹ ja riiklikult kehtestatud nõuetest ainevaldkondade nädalatundide arvule kooliastmete kaupa⁵⁰ ja õpilase suurimast lubatud õppekoormusest nädalas⁵¹. Riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste saavutamiseks on ette nähtud riiklikult kehtestatud ainevaldkondade nädalatundide arv kooliastmete kaupa. Õppetegevuse üle peetakse arvestust klassipäevikus. Kui õppetööd on toimunud väiksemas mahus, kui seda sätestab kooli õppekava ja riiklikud õigusaktid, siis ei ole loodud õpilastele esmaseid tingimusi omandada ettenähtud õpitulemused ja riiklikult sätestatud ei ole võimalik saavutada.

Vestlusel selgitasid juhtkonna liikmed, et õppekava täitmist hinnatakse tasemetööde ja eksamite tulemuste põhjal, samuti vaadatakse hinnete statistikat. Koolis korraldatakse enda koostatud tasemetöid eesti keel teise keelena igas klassis kord trimestris ning inglise ja prantsuse keeles õppeaasta algul ja lõpus. Veel võrreldakse ainekava ja tööplaane, eelkõige eksami ja tasemetööde ainete õpetajatega. Kõiki töökavu ja ainekavasid ei võrrelda. Õpetajad kirjutavad eneseanalüüsis, kuidas on tema õppeaines nõutud õpitulemused saavutatud.

Juhime tähelepanu, et tasemetöid ja eksameid on vaid vähestes õppeainetes. Seega ei saa nende põhjal teha järeldusi õppekava täitmise kohta kõigis ainetes. Ka hinded ei anna infot, kas kõik nõutud õpitulemused on omandatud. Kooli enda sisehindamise dokumentides ei ole eksami-ega tasemetööde tulemusi vaadeldud õppekava täitmise aspektist lähtudes.

Kokkuvõttes saab öelda, et klassipäevikute täitmisel ei ole lähtutud määruses⁵² sätestatust ning koolis ei ole piisavalt hinnatud õppekava täitmist kõikides õppeainetes.

1.11. PGS⁵³ sätestab põhikooli õpilaste arvud klassis ja õpperühmas. Klassi täitumuse ülemine piirnorm põhikoolis on 24 õpilast⁵⁴. Kui õpe on korraldatud õpperühmadena, kohaldatakse ka õpperühmadele klassi täitumuse ülemist piirnormi.

Koolis on 22 põhikooli klassis ületatud klassi täitumuse ülemist piirnormi ning õpilaste arv nendes klassides on 25–31 õpilast.

Kooli pidaja võib erandjuhul direktori ettepanekul ja hoolekogu nõusolekul suurendada õpilaste arvu üle sätestatud piirnormi üheks õppeaastaks konkreetses klassis juhul, kui kõik tervisekaitse- ja ohutusnõuded on täidetud⁵⁵.

Kooli pidaja on kehtestanud⁵⁶ hoolekogu nõusolekul⁵⁷ klasside täituvuse ülemise piirnormi 2023/2024. õppeaastaks. Hoolekogu on nõusolekut andes põhjenduseks toonud, et kooli klassiruumid vastavad kooli tervisekaitsenõuetele⁵⁸.

⁴⁸ PRÕK, § 24 lg 1.

⁴⁹ PRÕK, § 15 lg 1.

⁵⁰ PRÕK, § 15 lg 3.

⁵¹ PGS, § 25 lg 2.

⁵² Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 11 lg 2 ja § 12 lg 6.

⁵³ PGS, § 26.

⁵⁴ PGS, § 26 lg 1.

⁵⁵ PGS, § 26 lg 3.

⁵⁶ Tallinna Haridusameti juhataja 08.09.2023 käskkiri nr T-7-1/23/375.

⁵⁷ Hoolekogu 29.08.2023 koosoleku protokoll nr 4.

⁵⁸ Vabariigi Valitsuse 30.05.2013. a määrus nr 84 „Tervisekaitsenõuded koolidele“.

Järelevalves selgitas pidaja esindaja, et Tallinnas ei ole piisavalt koolikohti ning Ukraina päritolu õpilaste tulek on tugevasti mõjutanud ka Ehte humanitaargümnaasiumis klasside täituvust, sest Ukrainast tulnud õpilaste vanemad eelistavad ikkagi vene õppekeelega koole. 2025 avatakse Põhja-Tallinnas uus põhikool.

Vestlusel osalenud hoolekogu liikmed selgitasid, et nad on oma nõusoleku andnud, sest lapsi ei saa jätta koolikohata. Kui vanem soovib oma last siia kooli panna ja õpetajad ning kool kinnitavad, et saavad hakkama, siis on nõusolek antud. Paljud tunnid, sealhulgas keeletunnid, toimuvad koolis väiksemates rühmades, seepärast on samuti oldud nõus klassi õpilaste arvu suurendamisega.

Klassi täitumuse ülemist piirnormi saab suurendada üksnes erandjuhul ning üheks õppeaastaks, mis tähendab seda, et otsuse tegija (kooli pidaja), juhul, kui on olemas direktori ettepanek ja kooli hoolekogu nõusolek, peab enda otsust (suurendada konkreetse klassi täitumuse ülemist piirnormi) olulisel määral põhjendama. Põhjendustest peaks nähtuma, millised erakorralised asjaolud tingisid piirnormi suurendamise vajaduse. Antud juhul pole haldusakti andja, Tallinna Haridusamet, haldusaktis põhjendanud klassi täitumuse ülemise piirnormi suurendamist ega viidanud erandjuhule⁵⁹. Märkime ühtlasi seda, et täitmata on haldusmenetluse seadusest haldusorganile tulenev põhjendamiskohustus haldusakti andmisel.

1.12. Ettepanekud pidajale ja direktorile

- 1.12.1. Uuendada ja täpsustada õppekava üldosas ning ainevaldkonnakavades üldpädevuste ja õppekava läbivate teemade sõnastusi, arvestades riiklike õppekavade ajakohastamise käigus tehtud uuendustega.
- 1.12.2. Esitada kooli õppekavas mitteametliku ja sõnalise hindamise põhimõtted, et tagada paremini süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta ja kokkuvõtva tagasiside andmine.
- 1.12.3. Leppida kokku põhimõtted, mismoodi kajastavad õpetajad klassipäevikutes tundide sisu, et oleks parem ülevaade õppekava täitmisest ja õppetegevuse sisust.
- 1.12.4. Arutada ja kokku leppida põhimõtted, kas ja kuidas kasutatakse eestikeelses aineõppes vene keelt. Soovitav on järgida põhimõtet „üks õpetaja, üks keel“.
- 1.12.5. Välja töötada põhimõtted ja kord, kuidas hinnatakse koolis õppekava täitmist kõikides õppeainetes.
- 1.12.6. Pidajal esitada klassi täituvuse ülemist piirnormi suurendavas haldusaktis põhjendused, millest nähtuvad erakorralised asjaolud, mis tingisid piirnormi suurendamise vajaduse.

1.13. Ettekirjutused pidajale

- 1.13.1. Tagada kooli õppekava üldosa vastavus Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrusele nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ ja Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrusele nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ järgmistes osades:
 - 1.13.1.1. Tagada kooli õppekavas õpetajate töö planeerimise põhimõtete täiendamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõike 6 punktist 9 ja Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 19 lõike 6 punktist 6.

⁵⁹ PGS, § 26 lg 3.

- 1.13.1.2. Tagada kooli õppekavas põhikoolis kasutatava viie palli süsteemist erineva hindesüsteemi viie palli süsteemi teisendamise põhimõtete sätestamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 21 lõikest 4.
 - 1.13.1.3. Tagada kooli õppekava põhikooli tunnijaotusplaanide vastavus Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 15 lõigetele 3 ja 5 ja põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 21 lõikele 1, mille kohaselt 1. ja 4. klassis toimub õppetöö alates 1. septembrist 2024 eesti keeles.
 - 1.13.1.4. Tagada gümnaasiumi tunnijaotusplaani klassiti esitamine kursuste põhiselt ja õpilaste õppekoormuse kujunemise põhimõtete sätestamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 19 lõike 6 punktist 2.
 - 1.13.1.5. Tagada õpilastele võimalus valida kitsa ja laia matemaatika vahel, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 11 lõikest 4.
- Ettekirjutuse 1.13.1 täitmise tähtaeg: 01.09.2024.
- 1.13.2. Tagada kooli õppekavas ainevaldkonnakavade, valikõppeainete ja valikkursuste kavade esitamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõikest 5 ja Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 19 lõikest 5 järgmistes osades:
 - 1.13.2.1. Tagada keele ja kirjanduse ainevaldkonnakavade vastavusse viimine Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisas 1 sätestatuga ja käesoleva õiendi punktis 1.5 esitatuga.
 - 1.13.2.2. Tagada võõrkeelte ainevaldkonnakavades ja õppekava üldosas esitatud võõrkeelte nädalatundide arvu vastavusse viimine Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 1 lõike 6 punktis 8 ja lisas 8 esitatuga.
 - 1.13.2.3. Tagada matemaatika ainekavas II ja III kooliastme klassides kõigi õpitulemuste esitamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisas 5 esitatust.
 - 1.13.2.4. Tagada kunstiainete ainevaldkonnakavade vastavusse viimine Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisas 3 sätestatuga ja käesoleva õiendi punktis 1.5 esitatuga.
 - 1.13.2.5. Tagada tehnoloogia ainevaldkonnakavade vastavusse viimine Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisas 7 sätestatuga ja käesoleva õiendi punktis 1.5 esitatuga.
 - 1.13.2.6. Tagada kehalise kasvatusa ainevaldkonnakava vastavusse viimine Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisas 2 sätestatuga ja käesoleva õiendi punktis 1.5 esitatuga.
 - 1.13.2.7. Tagada gümnaasiumi kitsa matemaatika ainekava esitamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 11 lõikes 4 ja lisas 5 sätestatust.
 - 1.13.2.8. Tagada võõrkeelte ainevaldkonnakavades õppeainete nimetuste vastavusse viimine Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 1 lõike 5 punktis 7 sätestatuga.

- 1.13.2.9. Tagada kunsti ainekavas loominguulise osa õpitulemuste ja õppesisu esitamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ lisas 6 sätestatust.
- 1.13.2.10. Tagada kehalise kasvatus ainekavas tantsulise liikumise õpitulemuste ja õppesisu esitamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ lisas 7 sätestatust.
- 1.13.2.11. Tagada informaatika valikaine õpitulemuste ja õppesisu esitamine kursuste kaupa, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 19 lõikes 5 sätestatust.
- Ettekirjutuse 1.13.2 täitmise tähtaeg: 01.09.2024.
- 1.13.3. Tagada klassipäevikute täitmine, lähtudes käesoleva õiendi punktides 1.9 ja 1.10 esitatust ja haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ § 11 lõikes 2 ning § 12 lõikes 6 sätestatust. Täitmise tähtaeg: alates käesoleva õiendi teatavakssaamisest; tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.07.2024.

2. Kooli õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja eesti keele oskus

- 2.1. Järelevalves kontrolliti õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavust seaduses sätestatud nõuetele ja võrreldi EHISesse kantud andmete (väljavõte 27.03.2024) vastavust kvalifikatsiooni tõendavate dokumentidega.

Õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, oli koolis 82: direktor (täidab ka õpetaja ülesandeid), kaks õppealajuhatajat (üks täidab ka õpetaja ülesandeid), eripedagoog, logopeed, koolipsühholoog (täidab ka õpetaja ülesandeid) ja sotsiaalpedagoog (täidab ka õpetaja ülesandeid) ja 76 õpetajat.

Direktori, õppealajuhatajate, koolipsühholoogi, eripedagoogi ja 54 õpetaja kvalifikatsioon vastab nõuetele. 21 õpetajal, logopeedil ning sotsiaalpedagoogil nõuetele vastavat kvalifikatsiooni ei ole.

Kvalifikatsioon ei vasta nõuetele järgmistel õppe- ja kasvatusala töötajatel:

- 1) Õpetaja (koormus 25 tundi: ajalugu III koolistmes ja gümnaasiumiastmes; ühiskonnaõpetus III kooliastmes; valikkursus gümnaasiumis) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse;
- 2) Õpetaja (koormus 23 tundi: inglise keel I–III kooliastmes) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse; töötajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping;
- 3) Õpetaja (koormus 18 tundi: inglise keel I–III kooliastmes) – puudub õpetajakutse; töötajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping;
- 4) Õpetaja (koormus 15 tundi: eesti keel teise keelena II–III kooliastmes) – puudub õpetajakutse; töötajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping;
- 5) Õpetaja (koormus 30 tundi: kehaline kasvatus I–III kooliastmes ja gümnaasiumiastmes) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse;
- 6) Õpetaja (koormus 20 tundi: tööõpetus II–III kooliastmes) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse;
- 7) Õpetaja (koormus 8 tundi: inimeseõpetus II–III kooliastmes, kunst I kooliastmes, õpiabi II kooliastmes) – puudub õpetajakutse;
- 8) Õpetaja (koormus 20 tundi: eesti keel teise keelena I ja III kooliastmes; loodusõpetus I kooliastmes) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse;

- 9) Õpetaja (koormus 20 tundi: kunst ja tööõpetus I–II kooliastmes) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse;
- 10) Õpetaja (koormus 10 tundi: eesti keel teise keelena I–II kooliastmes, loodusõpetus I kooliastmes) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse;
- 11) Sotsiaalpedagoog (koormus 1,0) – puudub erialane kõrgharidus või sotsiaalpedagoogi kutse;
- 12) Õpetaja (koormus 21 tundi: eesti keel II kooliastmes, vene keel I kooliastmes, õpiabi I–II kooliastmes) – puudub õpetajakutse;
- 13) Õpetaja (koormus 5 tundi: kehaline kasvatus I kooliastmes) – puudub õpetajakutse; töötajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping;
- 14) Õpetaja (koormus 21 tundi: eesti keel teise keelena I–II kooliastmes, loodusõpetus II kooliastmes, inglise keel II kooliastmes) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse;
- 15) Logopeed (koormus 0,75) – puudub erialane magistrikraad või logopeedi kutse; logopeed ei anna oma ametikoha sees tunde, vaid osutab teenust;
- 16) Õpetaja (koormus 16 tundi: eesti keel teise keelena I–II kooliastmes, loodusõpetus II kooliastmes) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse;
- 17) Õpetaja (koormus 17 tundi: inglise keel I–III kooliastmes) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse;
- 18) Õpetaja (koormus 15 tundi: eesti keel teise keelena I–III kooliastmes) – puudub õpetajakutse; töötajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping;
- 19) Õpetaja (koormus 18 tundi: prantsuse keel II–III kooliastmes ja gümnaasiumiastmes) – puudub õpetajakutse; ja töötajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping;
- 20) Õpetaja (koormus 21 tundi: loodusõpetus II kooliastmes, tööõpetus II–III kooliastmes) – puudub õpetajakutse, töötajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping;
- 21) Õpetaja (koormus 28 tundi: matemaatika II–III kooliastmes) – puudub õpetajakutse;
- 22) Õpetaja (koormus 18 tundi: inglise keel I–III kooliastmes) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse; töötajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping, kuigi kvalifikatsioon on hinnatud õigesti mittenõuetekohaseks;
- 23) Õpetaja (koormus 18 tundi: ajalugu III kooliastmes ja gümnaasiumiosas, ühiskonnaõpetus III kooliastmes) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.

2.2. Seadus⁶⁰ sätestab, et koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv peab nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt olema piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine.

Koolis ei vasta 21 õpetajal (sh psühholoogil, kes annab tunde) kvalifikatsioon nõuetele. Neist 12-l puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. Hetkel õpib neist magistritaseme õppes kolm õpetajat. Seega ei ole üheksal kvalifikatsioonita õpetajal võimalik lähiajal saavutada nõuetele vastavat kvalifikatsiooni. Üheksal õpetajal on võimalik saavutada nõuetekohane kvalifikatsioon õpetajakutse omandamisega.

EHIs andmetel annavad õpetajad koolis 1581 õppetundi, neist 425 annavad nõuetekohase kvalifikatsioonita õpetajad, s.o 27% tundidest. I kooliastmes annavad 300 õppetunnist 65% tundidest nõuetekohase kvalifikatsiooniga õpetajad, II kooliastmes 473 õppetunnist 68% tundidest. Seega mõlemas kooliastmes on nõuetekohase kvalifikatsioonita õpetajate antud tundide osakaal üle 30%, mis paneb nendes kooliastmetes õppivad õpilased ebasoodsasse

⁶⁰ PGS, § 74 lg 9.

olukorda ning mõjutab oluliselt õppe kvaliteeti, sest vajalikud baas- ning õpioskused omandatakse just I ja II kooliastmes.

III kooliastmes annavad 583 õppetunnist 76% kvalifikatsiooniga õpetajad ja gümnaasiumiastmes 225 õppetunnist 85% õppetundidest.

Eesti keelt teise keelena ja eesti kirjandust annavad koolis 22 õpetajat, kellest kaheksa kvalifikatsioon pole nõuetekohane ja kellest viiel puudub ka erialane ettevalmistus.

I kooliastmes on 12 eesti keele õpetajat ja viis neist ei oma nõuetekohast kvalifikatsiooni, viis I kooliastme eesti keel teise keelena õpetajast ei oma erialast ettevalmistust. Keeleõppe alguses on eriti tähtis õpetaja kompetentsus ja erialane ettevalmistus, et õpilased omandaksid kohe alguses keeleõppeks vajalikud õpioskused ning nende motivatsioon keelt õppida oleks parimal moel toetatud.

Direktor selgitas, et koolis on märgatud, et eesti keele õpetajate kvalifikatsiooni ja erialase ettevalmistusega pole hästi. Pole olnud kedagi värvata, teatakse olukorda ning töötatakse selle nimel, et olemasolevad õpetajad omandaksid kvalifikatsiooni. Üks neist õpetajatest on taotlenud õpetajakutset ja loodetakse, et talle õpetajakutse ka antakse. Viimastel aastatel ei ole konkurssidega õnnestunud värvata kvalifikatsiooniga eesti keele, kehalise kasvatuse ja klassiõpetajaid. Direktori sõnul lähtub ta põhimõttest, et kui pole nõuetekohase kvalifikatsiooniga sobivaid kandidaate, siis võtab ta tööle magistriõppes õppivaid või magistriõpingute plaanidega õpetaja kandidaate, loob neile sellised töötingimused, et nad soovivad jääda kooli ka pärast õpingute lõpetamist.

Õppejuhi sõnul hinnatakse erialase ettevalmistuse ja nõutava kvalifikatsioonita õpetajate töö kvaliteeti tundide vaatluse kaudu. Direktori sõnul toetab õpetajat erialaselt eelkõige õppejuht ja kui on võimalik, antakse toeks ka kogenud õpetaja.

Direktor selgitas, et koolis tööd alustavatele õpetajatele määratakse mentor, kelle ülesanne on eelkõige sisseelamise, mitte ainealane toetamine. Mentoril on konkreetsed tööülesanded ja ülesannete tegemiseks kokkulepitud aeg. Metoodiline tugi ja sisseelamise tugi on erinevad ja vajavad erinevaid inimesi.

Eeltoodust lähtuvalt ei ole koolis töötavate kvalifikatsioonisõuetele vastavate õpetajate arv nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine.

2.3. Direktor peab tegema kõik endast sõltuva, et täita õppe- ja kasvatusalade töötajate ametikohad nõuetekohase kvalifikatsiooni ja erialase ettevalmistusega töötajatega. Kui õpetaja vaba ametikoha täitmiseks korraldataval konkursil ei leita kvalifikatsioonisõuetele vastavat õpetajat, võib direktor sõlmida tähtajalise töölepingu kuni üheks aastaks isikuga, kellel on vähemalt keskharidus ning kelle kvalifikatsioon ja pedagoogiline kompetentsus on piisavad, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine⁶¹.

Järelevalves leidis kinnitust, et koolis on korraldatud avalikke konkursse nende õpetajate ametikohtadele, kus ei tööta kvalifikatsiooniga õpetaja. Järelevalve ajal oli välja kuulutatud uued konkursid 15 õpetaja ja tugispetsialisti värbamiseks.

⁶¹ PGS, § 74 lg 7.

Direktor selgitas, et sügisel asus kooli tööle 14 uut õpetajat, kellest paljud olid eestikeelsed, noored ja perspektiivikad ning osa neist ka õpib. Tänu neile on koolis saadud pakkuda suuremal määral eestikeelset õpet. Sügisel tuli kooli vaid kaks kvalifikatsiooniga õpetajat ja üks õpetaja lõpetas magistritaseme õpingud talvel.

Koolis on analüüsitud järgnevate aastate õpetajate vajadusi. Eestikeelsele õppele üleminekuiga seotud vajadused on esitatud eestikeelsele õppele ülemineku kavas. Direktor selgitas, et kõige suurem vajadus on loodusainete - keemia, füüsika, loodusõpetus – õpetajate järele, vaja on ka matemaatikaõpetajaid. Hetkel on käimas konkursid ning seni pole kandideerimisdokumente esitanud üksi kvalifikatsiooniga klassiõpetaja, kuid ajaloo ja kehalise kasvatuse õpetaja ametikohale on kandidaate.

Koolis on sõlmitud tähtajatu tööleping üheksa õpetajaga, kelle kvalifikatsioon ei ole nõuetekohane. 12 õpetajaga on sõlmitud tähtajalised töölepingud.

Direktor selgitas, et osa tähtajatud töölepingute kvalifikatsioonita õpetajaid töötavad koolis juba väga pikalt, enne tema tööle asumist, ning ta ei ole neid muutnud. Mõtme õpetaja puhul on direktor kvalifikatsiooni volesti hinnanud. Direktori sõnul lõpetatakse erinevatel põhjustel mõtme kvalifikatsioonita õpetaja töölepingud õppeaasta lõppedes.

Kui nõuetekohase kvalifikatsioonita õpetajatega sõlmida tähtajatud töölepingud, siis ei ole võimalik nende ametikohtadele välja kuulutada konkursse, nagu nõuab PGS, ja tööle võtta nõuetekohase kvalifikatsiooniga õpetajaid. Samuti annab kvalifikatsioonita õpetajatega sõlmitud tähtajatu tööleping signaali, et nende kvalifikatsiooniga on kõik korras ja nad ei astu samme, et enda kvalifikatsiooni täiendada.

Tähtajalisi töölepinguid saab sõlmida kuni üheks aastaks. Koolis sõlmitud tähtajaliste töölepingute lõpukuupäevad on erinevad: kuuel augusti keskel, neljal päris augusti lõpus.

Direktor selgitas, et suur osa kvalifikatsioonita õpetajatest asubki tööle 1. septembrist ja lepingu lõpp sõltubki lepingu alguskuupäevast. Direktor peab tähtsaks, et inimestel oleks turvaline ja paremad tingimused, samuti on see tema sõnul ka kooli mainele hea, kui õpetaja saab aastase lepingu. Samuti loodetakse, et õnnestub ka õpetajat veenda kvalifikatsiooni saamiseks midagi ette võtma. Aastaste töölepingutega ametikohtadele kuulutatakse igal juhul välja konkurss, olenemata lepingu lõpukuupäevast.

2.4. Õpetaja kutsestandardi kohaselt otsib õpetaja võimalusi enesearendamiseks, arvestades ka haridusasutuse vajadusi. Järelevalve teemast lähtudes hindasime, kas eesti keele ja eesti keeles õpetavad õpetajad arendavad ennast ja on osalenud viimasel viiel aastal tänapäevasest õpikäsitusest lähtuvatel metoodikakoolitusel, eesti keele ja eestikeelse õppe metoodika koolitustel.

EHISE andmetele tuginedes on viimasel viiel aastal (2019–2023) läbinud pikemaajad metoodikakoolitusi üheksa õpetajat, kellest viis kas õpetavad eesti keelt teise keelena või mõnd õppeainet eesti keeles. Veel 14 õpetajat on läbinud LAK-õppe metoodika koolitusi 2017–2018.

Järelevalves vaadeldud tundide põhjal saab öelda, et õpetajad vajavad tänapäevase keeleõppe koolitusi, et igapäevane keeleõpe vastaks kommunikatiivse keeleõppe põhimõtetele. Koolis soovitakse järgnevatel aastatel õpetada õppeaineid eesti keeles. Seega vajavad nii aine- kui keeleõpetajad teadmisi LAK-õppe metoodikast.

1. ja 4. klassis, kus õppetöö algab eesti keeles, on õpetajatel vajalik teada keelekümblusmetoodikat.

Direktori sõnul on koolis eesmärgiks hakata rakendama keelekümblusmetoodikat ning õpetajad, kes on eestikeelsele õppele üleminekuga seotud, peavad seda valdama. Õpetajad on koolitustele minemas. Direktor tõi kõige suurema probleemina välja eesti keelt kõnelevate õpetajate nappuse, eelkõige klassiõpetajate osas. Eelmisel aastal ei kandideerinud keegi klassiõpetaja ametikohale.

Negatiivsena näitena tõi direktor juhtumi, kus koolidele pakuti LAK-õppe koolitust ja kui nende koolist soovis osaleda kaheksa õpetajat, siis korraldajad ootasid ühest koolist maksimaalselt kahte õpetajat, kes siis saaksid edaspidi oma koolis järgmisi õpetajaid välja koolitada. Kahjuks loobusid kõik kaheksa õpetajat sellel koolitusel osalemast.

Direktor selgitas, et eestikeelsele õppele üleminekuks vajalikke koolitusi pakkus ka Õpetajate Maja ning lisaks koolitustel osalemisele tehakse koostööd Läänemere gümnaasiumi ning Mustamäe humanitaargümnaasiumiga.

Direktor selgitas, et koolis on eelarveaastaks koostatud koolitusplaan, mis tekib arengukavast, õppeaasta kokkuvõttest ning saadaolevatest huvitavatest pakkumistest. Koolituspakkumiste hulgast valib direktor, milliste koolituste info saadetakse õpetajatele, ning õpetajad saavad nende hulgast valida, ka direktor saab kaasa rääkida, kes õpetajatest koolitusele läheb, aga suures osas otsustavad õpetajad ise. Pigem julgustatakse ning suunatakse õpetajaid koolitustel osalema. Koolitusplaani tehakse vajadusel muudatusi, kui saadakse ootamatu pakkumine või tekib vajadus. Käesoleval õppeaastal tuli Tallina ülikoolist koolile pakkumine osaleda Tuleviku Kooli programmis ning seetõttu tehti planeeritud koolitustes muudatus. Samuti oli vajadus vaimse tervise toetamiseks vaikuseminutite koolitust pakkuda. Vaimse tervise toetamiseks õnnestus saada kooli venekeelne vaimse tervise esmaabi koolitus. Muidu on koolitused eestikeelsed.

Õppejuhi sõnul osaletakse ka veebiseminaridel ja erinevatel tasuta koolitustel.

Direktori sõnul teavitas Tallinna Õpetajate Maja, et kool on Tallinna koolidest kolmandal kohal nende koolitustel osalejate arvu poolest.

Vestlusel osalenud õpetajate sõnul saavad õpetajad valida koolituspakkumiste hulgast endale sobivad.

2.5. Kooli õppekava⁶² kohaselt on põhikoolis ja gümnaasiumis toimimise üks aluseid õpetajate vaheline koostöö, mis toimub ainekomisjonide, õpiringide ja tiimimeeskondade kaudu.

Õppekava kohaselt toimub õpiringides ühine õppimine, kus õpitakse kaasaegseid metoodilisi trende ja need toimuvad regulaarselt 1-2 korda kuus. Kõik kooli õpetajad jagunevad tiimidesse, mille kaudu toimub kooli arendustöö. Koolis töötab aktiivgrupp, mis koosneb 5-8 õpetajast ja mis korraldab koosolekuid kord nädalas ja planeerivad teemapäevade/-nädalate ning tunniväliseid tegevusi.

Positiivsena saab esile tuua, kuidas koolis toimub õpetajate koostöö erinevates töörühmades, et arutada õpetamise kvaliteedi üle. Samas annab taoline erinevates vormides koostöö õpetajatele võimaluse arendada oma oskusi parema õppekeskkonna loomiseks.

Direktor selgitas, et käesoleval õppeaastal alustati uue juhtimissüsteemiga, mida ta nägi

⁶² Ehte Humanitaargümnaasiumi õppekava üldosa, ptk 12.

koolijuhi arenguprogrammi raames Telias. Õpetajad on jaotunud oma eelistuse järgi 10liikmelistesse meeskondadesse ja igal meeskonnal on juht. Pilootaastal on juhtideks peale õpetajate ka juhtkonna liikmed, aga edaspidi on meeskonnajuhid õpetajad. Meeskonna juhil on kolm eesmärki: toetada meeskonnaliikmetest õpetajate sihipärasest arengut; kooli arendustöös osalemine; õpetaja vaimse tervise ja psühholoogilise heaolu toetamine. Iga kuu toimuvad üksühele vestlused. Vestlusel püstitatakse õpetajale eesmärgid, küsitakse, kuidas eesmärkidega täitmisega läheb, kes ja kuidas saab õpetajat eesmärgi täitmisel aidata. Fontese abil koostati üksühele vestluse küsimustik, et vestlused oleksid ühtlustatud. Antud töövormiga soovitakse senisest paremini toetada õpetajate arengut.

Lisaks töötab koolis kolm õpiringi. Iga õpiringi tööd juhivad kaks õpetajat. Eesmärgiks on õpilaste õpimotivatsiooni toetamine ja seeläbi õpitulemuste tõstmine. Õpiringis loetakse vastavat kirjandust, toimuvad arutelud, kuidas igapäevases õppetöös rakendada omandatud. Kaks nädalat õpetajad rakendavad kokkulepituid meetodeid ja siis toimub rühmas arutelu, mis ja kuidas õnnestus ja töötab.

Koolis on tavaks, et õpetajad käivad kolleegide tunde vaatlemas.

Vestlusel osalenud õpetajate sõnul on ühistöö kaustas tabel, kuhu pannakse kirja, kelle tundi minnakse. Kolleegi tunni vaatlusest saadakse ideid, kuidas midagi õpetada, samuti tutvustatakse niimoodi koolitustel omandatud.

Juhtkonna liikmed selgitasid, et eelmisel õppeaastal ei pandud kolleegide tunnikülastustele rõhku ja kohe vähenes tunnikülastuste arv. Nüüd on õpetajaid taas julgustatud üksteise tunde vaatamas käima ning soovitakse, et seda oleks rohkem ja et kõik õpetajad käiks.

Direktor nõustus, et nii saadakse inspiratsiooni, konkreetseid meetodeid. Tunnivaatlustega soovitakse saavutada eelkõige ühtse meeskonna tunnet, samuti kolleegide tunnustamist ja toetada õpetaja õppimist.

Õppejuhi sõnul eesti keele ainesektisoonis arutatakse koos, mida kellegi tunnis kasulikku nähti ja antakse nõu, et toetada üksteist.

2.6. Pedagoogide riigikeele oskuse taset reguleerib Vabariigi Valitsuse määrus⁶³, mis sätestab, et õppeasutuse juhid, nende asetäitjad ja õppealajuhatajad ning eesti keele ja eesti keeles õpetavad õpetajad peavad eesti keelt oskama C1-tasemel⁶⁴, kõik ülejäänud pedagoogid vähemalt B2-tasemel⁶⁵.

Koolis on 34 pedagoogi, kellel on vajalik omada C1 keeleoskuse taset. Neist kolmel õpetajal, sh ühel eesti keele õpetajal, nõutav keeleoskuse tase puudub.

Direktor selgitas, et kõik kolm on ette valmistunud C1-taseme eksamiks ja nad on osalenud ka õpetajate keelerände programmis.

Koolis töötab 43 pedagoogi, kelle ametikohal on vajalik osata eesti keelt B2-tasemel. 31 (72%) pedagoogi keeleoskuse tase vastab nõuetele või nad oskavad eesti keelt C1-tasemel. 12

⁶³ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsiliselt isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“.

⁶⁴ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsiliselt isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“, § 9 p-d 6 ja 7.

⁶⁵ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsiliselt isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“, § 8 p 6.

pedagoogi keeleoskuse tase nõuetele ei vasta. Keeleamet⁶⁶ on teinud 2023 ettekirjutuse sooritada B2-taseme eksam kuuele õpetajale, kellest viiele on sama ettekirjutus tehtud kümme ja rohkem aastat järjest.

EHISE andmetel on koolis olnud eesti keele oskuse nõuetele vastavate õpetajate osakaal aastaid 75% juures, mis on Tallinna linna koolide vastavat näitajast 15% võrra madalam.

Kooli õpetajad on käesoleval õppeaastal osalenud õpetajate keelerändes, kus õpetaja läheb kuueks nädalaks eesti õppekeele kooli.

Direktori sõnul on keelerändes käinud kuus õpetajat ja üks läheb veel. Algul ei julgenud õpetajad õpirändesse minna, sest kartsid, et ei saa keelega hakkama. Kogemused ja tulemused on olnud väga head.

Direktor esitas järelevalves pedagoogide eesti keele oskuse ja eesti keele õppimise infoga tabeli. Direktori sõnul on ta selgelt väljendanud, et kõik, kelle eesti keele oskuse tase praegu nõuetele ei vasta ja kes suvel vajalikku tasemeeksamit ei soorita, selles koolis tööd jätkata ei saa.

2.7. PGSi⁶⁷ kohaselt peab õpilasele koolis vajadusel tagama tasuta eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenus. Tugispetsialistide teenuse rakendamiseks loob võimalused kooli pidaja ning teenuse rakendamist korraldab direktor.

Koolis sotsiaalpedagoogina ja logopeedina töötavad pedagoogid ei oma nõuetekohast kvalifikatsiooni. Sotsiaalpedagoogil ei ole erialast kõrgharidust või sotsiaalpedagoogi kutset. Logopeedil puudub erialane magistrikraad või logopeedi kutse.

Tugiteenuse tagamise eelduseks on, et teenuse osutajal on vajalik kvalifikatsioon. Seega pole koolis tagatud logopeedi ja sotsiaalpedagoogi teenust.

Tugispetsialistid osutavad teenuseid vene keeles.

Direktor selgitas, et hetkel otsitakse sotsiaalpedagoogi ja kandidaate on. Veel soovitakse värvata psühholoogi. Kokku soovitakse, et koolis oleks kaks sotsiaalpedagoogi ja kaks psühholoogi. Teenuseid oleks vaja nii eesti kui vene keeles. Ideaalis peaks tugispetsialistid olema kakskeelsed.

Lisaks tugispetsialistidele töötab koolis õpetaja abi. Järgmiseks õppeaastaks soovitakse tööle rakendada kolme õpetaja abi.

Direktor selgitas, et õpetaja abi puhul on oluline eelkõige tema soov ja oskus töötada koos õpetajaga ühtse meeskonnana, et toetada õpetajat vajalikul viisil. Direktor loodab õpetaja abina kasutada praegu õpetajana töötavaid, kuid vajalikku keeletaset mittesaavutavaid töötajaid, kellel on aga väga head metoodilised oskused, et olla abiks noortele õpetajatele. Tallinna linn on koole toetanud õpetaja abi palkamiseks vajalike vahenditega.

2.8. Ettepanekud direktorile

2.8.1. Eestikeelsele õppele üleminekul eesti keeles õpetavate õpetajate toetamiseks ning eesti keel teise keelena õpetajate metoodiliseks toetamiseks rakendada koolis tööle metoodik.

2.8.2. Tugispetsialistide teenuse paremaks korraldamiseks ja õpilaste vajalike teenuste kättesaadavuse tagamiseks mitte rakendada tugispetsialiste õpetajana.

2.8.3. Toetada LAK-õppe ja keelekümluse metoodika rakendamist igapäevasesse õppetöösse.

⁶⁶ Keeleameti aktide numbrid???

⁶⁷ PGS, § 37 lg 2.

2.8.4. Kavandada eesti keel teise keelena õpetajatele tegevusi nii erialaseks täiendamiseks kui ka eesti keele oskuse pidevaks arendamiseks.

2.8.5. Läbi mõelda, mis on õpetaja abide tegevuse eesmärk, millised on nende ülesanded ning kuidas nad toetavad õpilaste üleminekut eestikeelsele õppele. Kutsuda haridus- ja teadusministeeriumist strateegiline nõustaja, kellega koostöös määrata õpetaja abide tegevusega seonduv.

2.9. Ettekirjutused pidajale

2.9.1. Tagada kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate piisavus lähtuvalt nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74 lõikest 9. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

2.9.2. Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74¹ lõikes 4 esitatud nõuetele ja lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lõikest 1 ning § 74 lõigetest 6 ja 7, korraldada avalikud konkursid nendele õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel on olemas nõutav tasemeharidus, kuid puudub õpetajakutse, juhul, kui töötajale ei ole omistatud õpetajakutset hiljemalt 01.05.2025. Täitmise tähtaeg: 01.07.2025.

2.9.3. Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74¹ lõikes 4 esitatud nõuetele ja lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lõikest 1 ning § 74 lõigetest 6 ja 7, korraldada avalikud konkursid nendele õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel puudub magistrikraad ja kes ei ole seda omandamas. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

2.9.4. Tagada koolis õpilastele tasuta logopeedi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõigetest 2 ja 3 ning § 74¹ lõikest 10. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

2.9.5. Tagada koolis õpilastele tasuta sotsiaalpedagoogi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõigetest 2 ja 3 ning § 74¹ lõikest 9. Täitmise tähtaeg: 01.09.2024.

3. Eesti keele ja eestikeelse aineõppe korraldus

3.1. PGSi⁶⁸ kohaselt peab õppekeskkond toetama õpilase arengut ja koolis tuleb lähtuda õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel riiklikes õppekavades ning teistes õigusaktides õppekeskkonnale sätestatud nõutest. Õpilaste eesti keele arengule mõjutab soodsalt keskkond, mis on suures osas eestikeelne.

Koolis on eestikeelset aineõpet peamiselt I kooliastmes, 4. klassis ja 9. klassis. 7. ja 8. klassil eestikeelseid ainetunde ei ole.

Positiivse näitena saab välja tuua, et geograafia ja bioloogia õpetaja keelerände ajal toimuvad III kooliastme bioloogia ja geograafia tunnid eesti keeles, sest asendusõpetaja õpetab eesti keeles.

Vestlusel osalenud õpilased märkisid, et üleminek eestikeelsele õppele neis ainetes on olnud raske, aga saadakse hakkama.

Eestikeelseid huviringe pole, on eesti keele ringid 1.–4. klassi õpilastele (viis gruppi, 30% huviringidest) ja 9. klassi õpilastele eesti keele eksamiks ettevalmistav huviring.

⁶⁸ PGS, § 19 lg 1.

Kooli üritused on kas kaks- või venekeelsed (nt jõulu- ja sügispidu) ja aktused toimuvad peamiselt eesti keeles. Õpilased juhivad aktust ja loevad luuletusi eesti keeles, direktor peab kõnet eesti keeles, noorematele õpilastele jaoks ka vene keeles.

Õppejuhi sõnul on kooli üritustel hakatud rohkem eesti keelt kasutama ja direktor selgitas, et järgmisel õppeaastal on kõik 1. ja 4. klassiga seotud peod ja ettevõtmised eestikeelsed.

Koolis on erinevaid tegevusi eestikeelse keskkonna laiendamiseks. Stendidel olev info ja materjal on valdavalt eestikeelne. Juhtkond ja eesti keele õpetajad räägivad eesti keeles. Sotsiaalmeedias kirjutatakse ka osaliselt eesti keeles. Direktori sõnul kirjutavad sotsiaalmeediasse õpilased ka mõnikord eesti keeles. Kooliraadio on samuti eesti keeles. Kooli on tellitud eestikeelset ajakirjandust.

Vestlusel osalenud gümnaasiumiõpilased selgitasid, et õpilased kirjutavad kooli sotsiaalmeediasse artikleid eesti keeles.

Kooli 2020–2023 sisehindamise aruandes on esitatud, et koolis korraldatakse uussisserändajatele suvekoolitusi.

Õppejuhi sõnul oli tegemist kahenädalase suvekooliga 2023. aastal, kus õpiti elementaarsetes suhtlussituatsioonides toime tulema. Rohkem selliseid suvekoole korraldatud ei ole ja pole ka plaanis korraldada, sest selleks pole eraldatud vahendeid ning korraga ei saabu ka sellisel hulgal uussisserändajaid. Selle asemel pakutakse õpilastele võimalust osaleda mitmesuguste väljaspool kooli tegutsevate klubide korraldatavates tegevustes, vahendades õpilastele sellekohast infot.

Keelepraktikat pakutakse õpilastele õpilasvahetuse programmide abil (nt *VeniVidiVici*). Eelmisel õppeaastal osales õpilasvahetuses 12 õpilast 8.–12. klassist. Direktori sõnul on selle nimel, et õpilased õpilasvahetuses osaleksid, tehtud suur töö, sest õpilased ei olnud kohe valmis minema uude keskkonda. Õpilased on käinud Viljandi riigigümnaasiumis, Väike-Maarjas, Saaremaal ja Tallinna Prantsuse Lütseumis. Õpilasvahetuse eesmärgiks on keelepraktika võimaldamine ja tutvumine teiste koolide kultuuriga.

Direktor selgitas, et kool on hinnanud õpilasvahetuse mõju. Vesteldakse õpilastega ja õpilased on välja toonud verbaalse eesti keele arengu ja silmaringi avardamise.

Kool on teinud koostööd mitme eestikeelse kooliga, nt Kalamaja Põhikooli, Arte Gümnaasiumi, Türi põhikooli ja 32. keskkooliga, Pelgulinna Gümnaasium, Ukraina päritolu õpilastega Kopli ametikooliga eelmisel õppeaastal.

Õppejuht tõi eestikeelse keskkonna loomise positiivsete näitena õpilaste kaasavõtmist MATIK koolitusele, milles osalesid koolist õppejuht ja haridustehnoloog.

Vestlusel osalenud õpilased tõdesid, et neil on kindlus oma keeleoskuse osas, mis tagab neile võimaluse õppida järgmisel haridustasemel.

3.2. Koolis on eesti keele õpe korraldatud tasemerühmades. Alates 5. klassist on kolmest paralleelklassist moodustatud üldjuhul viis tasemerühma.

Koolis on 125 Ukraina sõjapõgenikku, mis moodustab ligi 14% õpilaste üldarvust. Piiratud eesti keele oskusega ukrainlastele on korraldatud eesti keele lisatunnid. Lisaks õpivad uussisserändajad eesti keelt ka üldistel alustel koos teiste klassikaaslastega.

3.3. Järelevalves vaadeldi kaheksat õppetundi I–III kooliastmes: seitset eesti keel teise keelena ja üht eestikeelset ainetundi (ühiskonnaõpetus). Gümnaasiumiosas vaadati kolme eesti keel teise keelena õppetundi.

Tunnid vastasid ainekavale. Eesti keele õpetajad rääkisid tundides valdavalt eesti keeles. Vahekeelt kasutati ülesannete ja tegevusjuhendite täpsustamiseks ning aeg-ajalt õppesisu üksikasjade tõlkimiseks. Mitmes vaadeldud tunnis kasutas õpetaja tunni teises pooles suuremal määral vene keelt, mille vajalikkus oli küsitav. Ühiskonnaõpetuse tunnis rääkis õpetaja ainult eesti keeles, kuid õpilaste verbaalne käitumine oli passiivne.

Õpilased kasutasid eesti keelt piiratud ulatuses enamasti formaalsetes suhtlemisolukordades, õpetaja kõne kuulamisel, eestikeelsete tekstide lugemisel ja ka kirjutamisel. Produktiivne suuline eestikeelne eneseväljendus puudus või oli äärmiselt piiratud. Eesti keele tundides eestikeelse paaris- või rühmatöö puhul suhtlesid koolilapsed omavahel peamiselt vene keeles. Kohtumisel õpilastega ei ilmnenud eesti keeles suhtlemisel probleeme.

Vaadeldud tundides esines üksikutel põhikooli õpilastel teatud raskusi eesti keeles eneseväljendamisel ja kohati ka eestikeelsete õppetekstide ettelugemisel.

Kool peaks pöörama rohkem tähelepanu õpilaste seotud kõne kujundamisele, samuti aineõppega seotud sõnavara arendamisele nii eesti keele tundides kui ka eestikeelse terminoloogia käsitlemisele eestikeelses aineõppes.

3.4. Kõik vaadeldud eesti keele tunnid olid ette valmistatud.

Õpetajate kontakt klassidega on hea, samas on õpilaste omavaheline interaktsioon nõrk (nt vaadeldud 9., 3. ja 10. klassi tundide puhul). Rühmatöö juhendamine ei ole kooli õpetajate metoodilise ettevalmistuse tugevaim külge. Üldjuhul domineerivad koolis traditsioonilised õppemeetodid ja frontaalne töö (nt 9. ja 3. klassi tundides). Põhikooli õpilaste eestikeelne verbaalne aktiivsus on sageli tagasihoidlik. Õpilaste eestikeelne eneseväljendus on raskendatud kesise sõnavara ja ebaühtlase motivatsioonitaseme tõttu. See on üks teguritest, mis mõjutab eestikeelsele õppele üleminekut.

3.5. Vastavalt õigusaktides sätestatule peab õppekeskkond soodustama kommunikatiivset keeleõpet⁶⁹, kus õpilastel on omavahel silmside ja arusaamist toetav kaasõpilaste eeskujud, nt rühmapõhine õpe.

Vaadeldud eesti keele tundides olid tagatud põhieeldused kommunikatiivset keeleõpet soodustava õppekeskkonna loomiseks. Kommunikatiivse keeleõppe võimaluste realiseerimine toimus piiratud ulatuses.

Tunnivaatlused koolis näitasid, et koolis on olemas teatud valmidus aktiivõppemeetodite kasutamiseks (nt 11. ja 9. klassi eesti keele tundides toimus paaristöö), paraku ei kasutata tänapäevast ja mitmekesist õppemetoodikat (nt rühmatööd) järjekindlalt, tõhusalt ja märkimisväärses ulatuses. Vaadeldud tundides puudusid õpilastel võimalused puutuda kokku ajakohase probleem- ja/või avastusõppega ning osaleda spontaanset eneseväljendust arendavates ajurünnakutes. Seetõttu kasutati eesti keelt valdavalt formaalsetes ja reproduktiivsetes olukordades. Kasutatav õppemetoodika ei ole kooskõlas tänapäeva riikliku

⁶⁹ PGS, § 19 lg 1; PRÕK, § 6 lg 1.

õppekava nõuetega⁷⁰. Üleminek eestikeelsele aineõppele nõuab eesti keele õpetamise metoodika ajakohastamist.

Eestikeelse aineõppe puhul väärrib märkimist kooli ühiskonnaõpetuse õpetamise kogemus 9. klassis. Kuigi õpilaste eestikeelne verbaalne aktiivsus oli valdavalt reproduktiivne ja seondus eeskätt kuulamis- ja lugemisoskuse arendamisega, toimus traditsiooniliste õppemeetodite alusel korraldatud frontaalne õppetöö ainult eesti keeles. Õpilased vastasid õpetaja suulistele küsimustele napisõnaliselt, kuid nende poolt spontaanselt sõnastatud eestikeelsed vastused olid sisuliselt õiged. Hiljuti alanud eestikeelne aineõpe loob loomulikke eeldusi õpilaste eestikeelse spontaanse eneseväljenduse kujundamiseks.

Õpetajad eelistavad traditsioonilisi metoodilisi võtteid. Eesti keele tundides on keeleõpe grammatikakeskne. Keeleõppes domineerib reproduktiivsete osaoskuste (kuulamine, lugemine) arendamine, produktiivsete osaoskuste (rääkimine, kirjutamine) kujundamisele ei pöörata alati piisavat tähelepanu. Koolis valitsevad reproduktiivsed õppemeetodid. Selline olukord ei ole kooskõlas tänapäevase kommunikatiivse keeleõppe põhimõtetega. Õpilaste spontaanse eestikeelne eneseväljendusoskus areneb eeskätt loomulikus keelekeskkonnas ja ka eestikeelse aineõppe laiendamise kontekstis.

3.6. Õppeasutuse füüsiline keskkond vastab riikliku õppeava nõuetele⁷¹.

Paljudes klassiruumides on nn „rääkivad seinad“, kuigi vaadeldud tundides seintele pandud materjale ei kasutatud. Mitmes klassiruumis olid seintel õpilaste varem tehtud rühmatööd.

Kool on hästi varustatud tänapäeva nõuetele vastavate tehniliste vahenditega (arvutid, projektorid, ekraanid, digitahvlid jne). Õpetajad kasutavad neid eesti keele tundides ja eestikeelses aineõppes eeskätt õppe sisu visualiseerimiseks.

Kõikides vaadeldud tundides kasutati õpikuid: eesti keele õpikud ja töövihikud vene õppekeelega koolidele (nt: P. Pipar, *Koos on vahva, Sõprade seiklused, Eesti keele õpik vene õppekeelega kooli 3. klassile*; Minu eesti keel, koostajad I. Mangus, M. Simmul; I. Mangus, M. Simmul) ja eesti õppekeelega kooli aineõpikud (nt A. Toots, Sootsium, *9. klassi ühiskonnaõpetuse õpik*). Õpetajad koostavad ja paljundavad ka ise ülesandeid.

3.7. Ettepanekud direktorile

3.7.1. Kooli juhtkonnal külastada sagedamini eesti keele ja eestikeelseid õppetunde ning anda õpetajatele arendavat tagasisidet, millest lähtudes saab õpetaja kavandada oma professionaalset arengut ja teha eneseanalüüsi.

3.7.2. Suunata eesti keele ja eesti keeles õpetavaid õpetajaid suuremat tähelepanu pöörama õppetöös kasutatava sõnavara omandamisele ning eestikeelse terminoloogia tutvustamisele.

3.7.3. Suunata õpetajaid kasutama aktiivõppemeetodeid, korraldades selleks õppepäevi ja kasutada kolleegide tundide vaatlusi heade praktikate tundmaõppimiseks.

3.7.4. Eesti keele ja eesti keeles õpetavatel õpetajatel pöörata rohkem tähelepanu õpilaste seotud kõne arendamisele ning spontaansele verbaalsele eneseväljendamisele. Selleks kavandada igasse õppetundi vastavad tegevused.

⁷⁰ PRÕK, § 5 lg 4 p 6.

⁷¹ PRÕK, § 6 lg 4.

3.7.5. Arvestada rohkem uussisserändajatest õpilaste erivajadusi nii eesti keele õpetamisel kui ka eesti keeles õpetatavate ainete puhul.

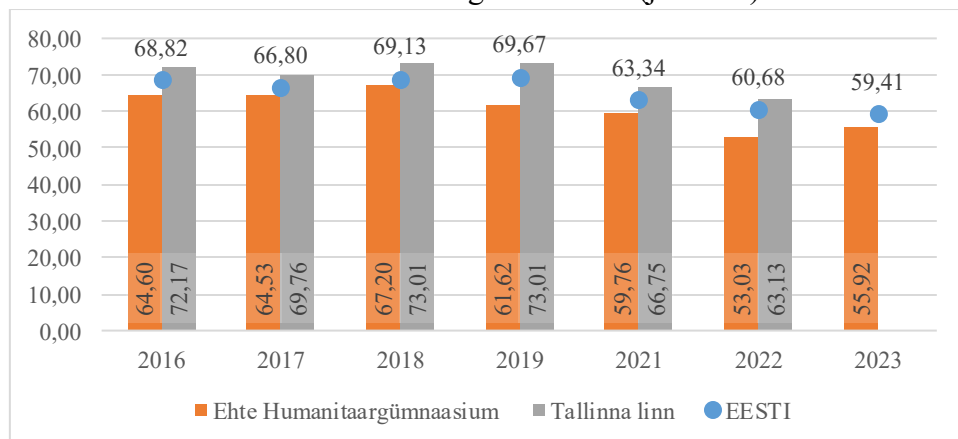
3.7.6. Pöörata rohkem tähelepanu eesti keele õppijate produktiivsete osaoskuste (rääkimine, kirjutamine) arendamisele lähtuvalt kommunikatiivse keeleõppe põhimõtetest.

3.7.7. Kaaluda võimalusi suurendada eestikeelse aineõppe ulatust III kooliastmes.

4. Eesti keele ja eestikeelse aineõppe kvaliteedi ja tulemuslikkuse hindamine ja kavandatud arendustegevus

4.1. Kooli õppe kvaliteeti ja õpilaste akadeemilist edukust iseloomustavad mitmed riiklikult kogutavad ja esitatavad tegevus- ja tulemusnäitajad.

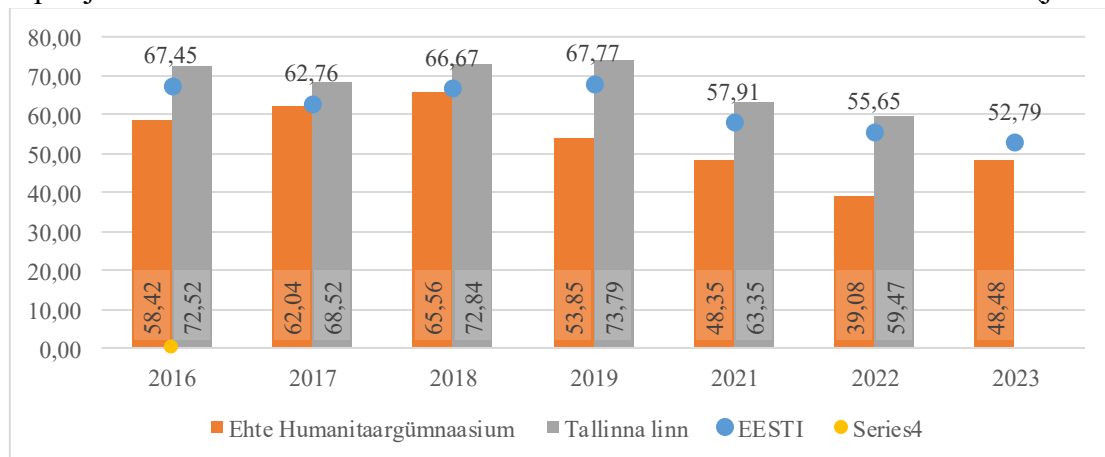
Põhikooli eesti keel teise keelena lõpuksami tulemused on koolis olnud madalamad nii Tallinna kui Eesti koolide tulemustega võrreldes (joonis 1).

Joonis 1. Eesti keel teise keelena põhikooli lõpuksami tulemused punktides.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Põhikooli lõpuks peavad õpilased saavutama eesti keele B1-keeleoskuse taseme. Kooli põhikooli lõpetajatest on viimasel kolmel õppeaastal saavutanud nõutud taseme alla poolte lõpetajatest. See tulemus on madalam nii Tallinna kui Eesti koolide tulemustest (joonis 2).

Joonis 2. Eesti keel teise keelena põhikooli lõpuksamil vähemalt B1-taseme saavutanute osakaal lõpetanutest, %.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Järelevalves esitas kool kokkuvõtted, kus olid välja toodud 2022 ja 2023 kevadel toimunud

põhikooli eesti keel teise keelena lõpueksamite tulemused. Mõlema aasta kohta märgiti, et eksamitulemused vastasid õpilaste teadmistele ja olid ootuspärased ning õpilaste hinnetega kooskõlas. Järelduseks on 2022 välja toodud, et vajalik on sihipäraselt hakata tegelema õpilaste õpimotivatsiooniga.

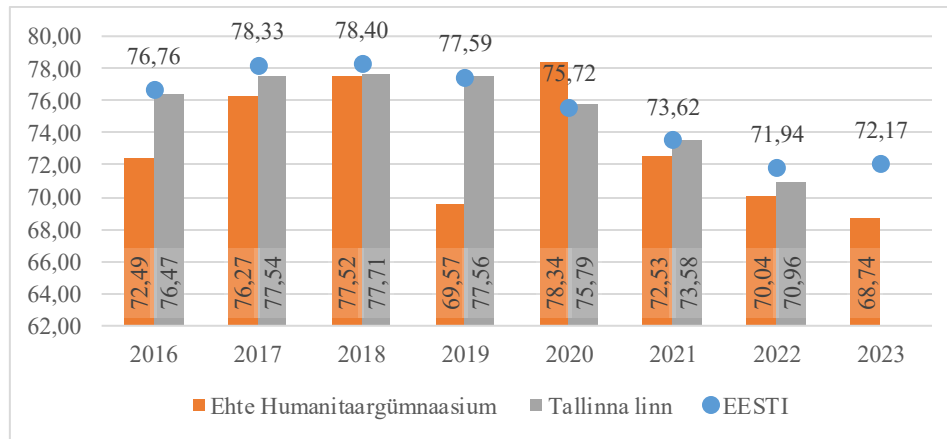
Vestlusel osalenud õpetajate sõnul ootavad nad alati paremaid eksamitulemusi, kui tegelikult saadakse. Põhikooli õpilaste jaoks on see esimene lõpueksam ning seetõttu põhjustab stressi ning ka tavaliselt tunnis edukamad õpilased võivad eksamil ebaõnnestuda. Õpetajate arvates on eksamiülesanded läinud aastast aastasse raskemaks, tekstid pole seotud õpilaste eluga, küsitakse ka küsimusi, mille teadmist ei saagi 9. klassi õpilastelt eeldada, ning eksami sooritamise tingimused muutnud raskemaks. Nt arvatakse, et kogu eksami tegemine arvutis on õpilaste jaoks raskem. Samas märgitakse, et koolis on loodud õpilastele suuremal määral eestikeelset keskkonda, eesti keeles õppimine aitab eesti keele oskust parandada ning õpilaste suhtumine eesti keele õppimisse on positiivsem.

Vestlusel selgitasid juhtkonna liikmed, et oli teada, et eelmise õppeaasta põhikooli lõpetajate eesti keel teise keelena õppe tulemused tulevad madalad, ning keeleõpetajatega kohtuti järjepidevalt ja arutati eksamiks ettevalmistamist. Madalate eksamitulemuste põhjusi on erinevaid; kindlasti pole kasutatavad õpistrateegiad efektiivsed ning varem puudus eestikeelne aineõpe. Sellest lähtuvalt on 9. klassis käesolevast õppeaastast ajalugu ja ühiskonnaõpetus eesti keeles. Sihipäraselt on hakatud tegelema õpilaste õpimotivatsiooniga. Motivatsiooni tõstab hea füüsiline keskkond, panustatud on ka vaimsesse keskkonda. Juhtkonna sõnul on kooliga rahuolu- ja mainenäitajad tõusnud. Ka see parandab õpimotivatsiooni. Direktori sõnul tuleb hakata tegelema tunnis loodava õppekeskkonnaga.

Positiivsena saab välja tuua, et 2024–2029 perioodi arengukava sätestab ühe strateegilise eesmärgina ennastjuhtiva õppija kujundamise, mille üks osa on tõhusad õpistrateegiad.

Gümnaasiumi eesti keel teise keelena riigieksami tulemused on koolis olnud samuti madalamad Tallinna ja Eesti koolide keskmisest ning viimasel kolmel aastal olnud langustrendis (joonis 3). Samas on gümnaasiumi lõpus kooli keskmine tulemus kõrgem kui põhikooli lõpus.

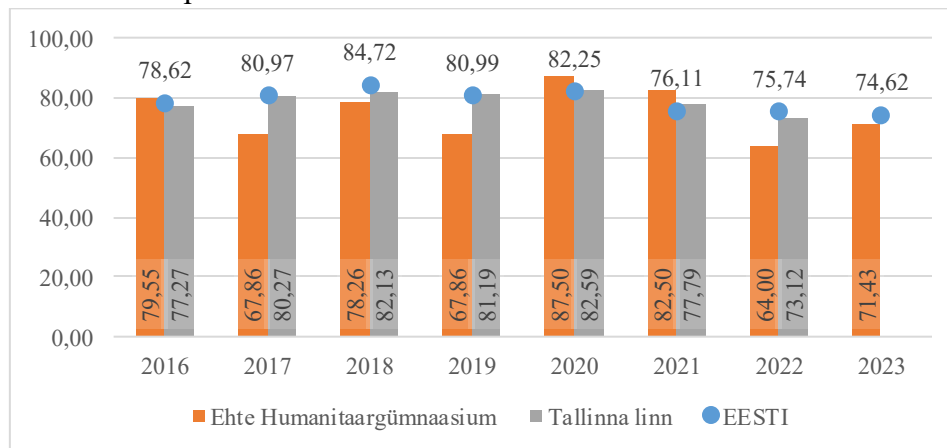
Juhtkonna liikmed selgitasid vestlusel, et gümnaasiumi riigieksami tulemust mõjutab positiivselt mitu asjaolu: gümnaasiumisse valitakse õpilasi õpimotivatsiooni alusel, gümnaasiumiosas õpetavad nõuetekohase kvalifikatsiooniga eesti keel teise keelena õpetajad, kes valdavad paremat metoodikat. Põhikoolis ja gümnaasiumiosas õpetavad eesti keelt teise keelena erinevad õpetajad.

Joonis 3. Gümnaasiumi hariduse omandanud noorte eesti keel teise keelena riigieksami keskmine tulemus.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Gümnaasiumi lõpus on eesti keele sihttasemeks B2-keeletaseme tase. Kooli lõpetajatest enam kui veerand õpilastest nõutud keeletaset ei saavutanud.

Joonis 4. Eesti keel teise keelena eksamil vähemalt B2-taseme saavutanute osakaal gümnaasiumi statsionaarses õppes, %.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Järelevalves toimunud vestlusel polnud juhtkonna liikmed nõus Haridus- ja Teadusministeeriumi (edaspidi HTM) gümnaasiumi eesti keel teise keelena lõpueksami tulemuste statistiliste andmetega. Koolis on järjepidevalt võetud eksamitulemuste andmed Eksamite infosüsteemist ning nende kohaselt on kooli gümnaasiumi eesti keel teise keelena lõpueksami tulemused oluliselt kõrgemad Eesti keskmisest.

Selgitame, et HTM esitab gümnaasiumi statsionaarse õppe läbinute tulemusi ning ei arvesta antud juhul kõigi eesti keel teise keelena riigieksami sooritajate tulemusi. Statsionaarses õppes gümnaasiumilõpetajate eksamitulemuse Eesti keskmine on kõrgem kui kõigi riigieksami sooritanute keskmine tulemus. Samas juhime tähelepanu, et Eesti keskmine tulemus pole tingimata hea tulemus ja seda ei peaks soovitavaks tulemuseks ning ainukeseks võrdlusaluseks võtma. Sihttasemeks peaks olema, et 100% gümnaasiumi lõpetajatest saavutavad nõuetekohase B2 keeletaseme.

Koolis tehtud 2022 ja 2023 eksamitulemuste kokkuvõttes on märgitud, et õpetajad on

eksamitulemustega rahul ning tulemused olid oodatavad. Ühe õpetaja õpilaste tulemustega ei oldud rahul ning kokkuvõttes olid esitatud soovitusel õpetajale. Nagu põhikooli eksami tulemuste puhul, nii ka riigieksami tulemuste kokkuvõtte ei esita sisulist analüüsi ega järeldusi, mida õppekeskkonnas ja õppetöös muuta, et kõik gümnaasiumilõpetajad saavutaksid B2-keeleoskustaseme ning kuidas selle tulemuseni jõuda.

4.2. Riiklikult korraldatakse tasemetöid eesti keel teise keelena I ja II kooliastmes. Kool on nendes osalenud 2021., 2022. ja 2023. aastal.

Järelevalves esitati eesti keel teise keelena tasemetööde tulemuste arutelu kokkuvõtted 2021, 2022 ja 2023 tulemuste kohta. Arutelul osalesid tasemetööd teinud õpilaste eesti keele õpetajad. 2021 ja 2022 arutelud olid põhjalikumad, 2023 tasemetööde (4. ja 7. klassis) oli esitatud vaid üldised tulemused.

Juhtkonna liikmed selgitasid, et tasemetöödega seonduv info räägitakse läbi ja arutatakse järgmisel aastal tasemetööd tegevate klasside õpetajatega, kes mida teeb ning kuidas õpilasi aidatakse nõutavate õpitulemuste saavutamisel, nt ka arvutiga töötamisel. Direktori sõnul oli 4. klassi eesti keele tasemetöö tulemus sel õppeaastal eelmistega võrreldes parem ning selle üheks põhjuseks õpetajatevahelise koostöö parem toimimine. Loodetakse, et õpetajatele parema metoodilise toe pakkumisel paranevad ka õpilaste tulemused.

4.3. PGSi⁷² kohaselt tuleb koolis teha sisehindamist, mis on pidev protsess ja mille eesmärk on tagada õpilaste arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng. Selleks tuleb välja selgitada kooli tugevused ja parendusvaldkonnad, millest lähtuvalt koostatakse kooli arengukava. Sisehindamisel tuleb analüüsida õppe- ja kasvatustegevust ning juhtimist ja hinnata nende tulemuslikkust.

Järelevalve teemast lähtudes vaadeldi eelkõige, kuidas on hinnatud eesti keele õppe tulemuslikkust ning milliseid arendustegevusi eesti keele ja eestikeelsele õppele üleminekuks on kavandatud.

Koolis tehtava sisehindamise aluseks on direktori kinnitatud sisehindamise kord⁷³. Positiivse praktikana saab välja tuua, et kooli sisehindamise kord reguleerib pideva protsessina toimuva sisehindamise läbiviimist ega piirdu ainult kord arengukava perioodi jooksul tehtava sisehindamise protsessi määratlemisega.

4.4. Kord sätestab, et iga õppeaasta lõpus koostatakse õppeaasta kokkuvõtte, milles analüüsitakse üldtööplaanis püstitatud eesmärkide täitmist, esitatakse sisekontrolli tulemused ning tuvastatakse kooli tugevused ja parendamist vajavad valdkonnad.

Järelevalves esitati 2020/2021., 2021/2022. ja 2022/2023. õppeaasta kokkuvõtted. Vastavalt õppenõukogu määruses⁷⁴ ning kooli sisehindamise korras⁷⁵ sätestatule, on õppeaasta kokkuvõtted esitatud kooli õppenõukogus õppeaasta lõpus⁷⁶. Õppeaastate kokkuvõtted, mille oli koostanud õppealajuhataja, sisaldasid statistilisi andmeid: sisekoolituste, lahtiste tundide, inglise ja prantsuse keele olümpiaadide, inglise ja prantsuse keele riigieksami ja põhikooli lõpueksamite ning tasemetööde tulemusi, rakendatud tugiteenuste, arenguvestluste, õppetööst

⁷² PGS, § 78 lg 1.

⁷³ Direktori 28.06.2021 käskkirja nr 1-2/48.

⁷⁴ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“.

⁷⁵ Ehte Humanitaargümnaasiumi sisehindamise kord, p 2.5.

⁷⁶ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 p 6.

osavõtu ja huviringide kohta. 2021/2022. õppeaasta kokkuvõttes on esitatud võimalikud parendustegevused, 2020/2021. ja 2022/2023. õppeaasta kokkuvõttes parendusvaldkondi välja ei toodud.

Kirjalikult analüüsi kokkuvõtetes tehtud ei olnud, oli esitatud vaid statistika. Kõigil kolmel õppeaastal on eesmärgiks olnud inglise ja prantsuse keele õppe tõhustamine: C1-taseme eksam ning tasemetööd. Teine valdkond, millega mõlemal õppeaastal on tegeldud, on erivajadustega õpilaste toetamine ja tugisüsteemide tugevdamine. Eesti keele ja eestikeelse õppe kvaliteediga seotud näitajaid ja andmeid nende õppeaastate kokkuvõtetes ei esitatud.

Õppejuht selgitas, et tema koostatud õppeaasta kokkuvõttes on välja toodud ka eesti keel teise keelena eksamitulemused ja neid tulemusi arutatakse õppenõukogus. Põhjalikumad arutelud toimuvad ainesektsioonides, kus arutatakse oma valdkonna tulemusi ning otsitakse parendusvõimalusi.

Direktor selgitas, et 2023 keskenduti juba sisehindamise kokkuvõtva aruande koostamisele ning õppeaasta kokkuvõtte osas ei hakatud selle koostajaid survestama, et õppeaasta aruandesse saaks kõik järeldused kirja. Edaspidi püütakse ikkagi lähtuda sisehindamise korras sätestatust. Direktori sõnul on õpitulemuste parendamiseks oluline õpetajate omavaheline koostöö, õpitulemuste võrdlemine, üksteise tundide vaatlemine. Õppejuhid vestlevad õpetajatega ning õpetajatele luuakse võimalusi käia teistes koolides õpetajate töövarjuks. Koolis oli projekt „Ehte läheb majast välja“, mille raames peale juhtkonna liikmete käisid ka õpetajad töövarjuks, ja seda projekti tahetakse jätkata ka sel kevadel.

Direktor nõustus, et analüüsi on vaja teha. Seni on palju tehtud suuliselt, nt ka riiklikult läbiviidavate õpilaste rahuloluküsitluste tulemusi vaadatakse põhjalikult ja arutatakse, aga kirjalikult analüüsi nii palju ei tehta. Tulemustest lähtudes otsitakse lahendusi. Koolis töötatakse andmetega, seda näitavad ka Tallinna Ülikooli õpetajate uurimuse tulemused, mille järgi kool oli oma koolirühmas andmete kasutajana esimene.

Vestlusel tõid juhtkonna liikmed välja, et peale eksami- ja tasemetööde tulemuste vaadatakse ka edasiõppijate osakaalu ja kui paljud nendest lõpetavad järgmise taseme õpingud, kokkuvõtvaid hindeid, õpilaste tehtud eksamiväljakuid, puudumisi klassiti. On võrreldus ka tasemetööde tulemusi selles võtmes, kas eestikeelne aineõpe mõjutab tasemetöö tulemusi. On selgunud, et kui varem õpiti ainet vene keeles ja nüüd eesti keeles, siis tasemetöö tulemus sellest ei muutunud, vaid jäi samaks, mis eelneval aastal venekeelse tasemetöö puhul.

4.5. Koolis on koostatud sisehindamise kokkuvõtlik aruanne perioodi 2020–2023 kohta.

Kooli sisehindamise kord⁷⁷ näeb ette, et arengukava perioodi lõpus koostatavas sisehindamise aruandes analüüsitakse, kas arengukavas püstitatud eesmärgid on täidetud, seda ennekõike selleks, et tuvastada kooli tugevused ja parendamist vajavad valdkonnad. Sisehindamise aruandes näidatakse⁷⁸, kas kõikides arengukava valdkondades seatud eesmärgid on saavutatud, mida selle jaoks on tehtud ja mida peaks veel tegema (valdkondade tugevad ja nõrgad küljed). Kooli sisehindamise aruanne on koostatud kooskõlas sisehindamise korras sätestatuga ning kõigis kolmes valdkonnas on välja selgitatud tugevused ja parendusvaldkonnad.

⁷⁷ Ehte Humanitaargümnaasiumi sisehindamise kord, p 3.1.

⁷⁸ Ehte Humanitaargümnaasiumi sisehindamise kord, p 3.3.

4.6. Järelevalves esitas kool eesti keele ainekomisjoni tööd kajastavad dokumendid alates 2021/2022. õppeaastast.

Nendest nähtub, et arutatakse lahtiste tundide teemade üle (nt kuidas suunata õpilasi rääkima, meetodid, mis panevad liikuma; ilukirjanduse lugemine, keelemängud, töö tekstiga ja kinnistamine), tasemetööde tulemusi ja võimalikke ettepanekuid (nt tasemetööde tüüpülesannete harjutamine, kohustuslik õpiabi nõrgematele, õpikute vahetamine) ja pakutakse võimalikke meetodilisi võtteid õpilaste rääkimis- ja kirjutamisoskuste arendamiseks. Tehtud on ettepanekuid eesti keele õppe kvaliteedi parendamiseks, sh eestikeelsete õppeainete arvu suurendamine ja lõiming teiste ainetega. Samuti soovitakse eesti keele tundide arvu suurendamist. Korduvalt on tehtud ettepanek, et vaja oleks korraldada rohkem eestikeelseid üritusi koostöös võõrkeelte õpetajatega ning suunata tähelepanu kõnekeelele. Üritustel peaks õpilased saama rohkem rääkida.

Vestlusel osalenud õpetajad tõid välja, et eesti keele tundide arvu on suurendatud, on tellitud uued õpikud, kus ei kasutata tõlkemeetodit, rohkem on tundides tehtud tööd lugemise ja tekstiga, koolil on koostööprojektid eesti koolidega ning õpilasi innustatakse osalema õpilasvahetuses.

Koolisiselt viiakse läbi eesti keele tasemetöid kord trimestris.

Vestlusel osalenud õpetajate sõnul on tasemetööd koostatud nii, et hinnatakse kõiki nelja osaoskust. Tasemetöö tulemused pannakse tabelisse ja kuna tasemetöid tehakse igas trimestris, siis on näha muutused ja iga õpilase areng osaoskuste kaupa. Tasemetööde tulemuste põhjal vaadatakse üle ka eesti keele tasemegruppide koosseis ja õpilastel on võimalik liikuda tasemerühmade vahel. Õpilastelt saadakse tasemetöö raskuse kohta tagasisidet ja loodetakse, et tasemetöödega õpilased harjutavad ka eksamite tegemist.

Järelevalves esitas kool eelmisel õppeaastal eestikeelsete ainetundide vaatluste kokkuvõtte. Vaadeldud oli 1.–4. klassi tööõpetuse, loodusõpetuse, kunsti ja inimeseõpetuse tunde kogu õppeaasta vältel.

Õppejuhi sõnul on tundide vaatluse eesmärk saada ülevaade, kuidas on lõimitud eesti keel õppeainega, ainealaste teadmistega. Soovitakse saada teada, kuidas eesti keele õpetajad saaksid rohkem toetada asinealast õpet. Vaatluste kokkuvõtet ja parendusvõimalusi arutatakse eesti keele ainesektisooni koosolekutel.

Eeltoodust saab järeldada, et eesti keel teise keelena õpetajad teevad koostööd, et analüüsida õppetöö tulemusi ning saadud teabe põhjal võtta vastu õppetööd puudutavaid otsuseid, samuti aitab see ühtlustada õpetamispraktikat.

4.7. Kooli järjepideva arengu tagamiseks koostatakse kooli arengukava⁷⁹, milles määratakse kooli arengu eesmärgid ja põhisuunad.

Järelevalve alguses koolil kehtivat arengukava polnud. Kooli eelmine arengukava oli koostatud perioodi 2020–2023 kohta⁸⁰. Järelevalves kinnitas pidaja⁸¹ kooli arengukava aastateks 2024–2027. Järelevalves analüüsiti uue perioodi arengukava.

Sisehindamisel välja selgitatud parendusvaldkonnad (nt ennastjuhtiva õppija areng,

⁷⁹ PGS, § 67 lg 1.

⁸⁰ Tallinna Haridusameti juhataja 22.04.2020 käskkiri nr T-7-1/20/115 „Munitsipaal-koolide arengukavade kehtestamine“.

⁸¹ Tallinna Haridusameti 28.03.2024 käskkiri nr T-7-1/24/126 „Tallinna munitsipaal-lühihariduskooli arengukava kinnitamine“.

nüüdisaegse õpikäsituse rakendamine) kajastuvad arengukava eesmärkides. Arengukava kaks strateegilist eesmärki on seotud õppija (nii õpilase kui õpetaja) arengu toetamisega.

Positiivsena saab välja tuua, et strateegiliste eesmärkide alaeesmärkide saavutamise mõõtmiseks kasutatakse riiklikku rahuoluküsitlust ja esitatud on mõõdikud ja sihttase nii 4., 8. kui ka 11. klassile.

Teise strateegilise eesmärgi alaeesmärk 2.3 on seotud eestikeelsele õppele üleminekuga: eestikeelsele õppele üle läinud õpilane ja õpetaja tunnevad end rahuolevalt ja õpilased saavutavad ettenähtud õpitulemused. Selle alaeesmärgi mõõdikuks on õpilaste rahuolu kooliga (kooli koostatud küsimustiku tulemuste põhjal), õpilaste õpitulemused (õppeaasta hinnete keskmine), eesti keele tasemetööde tulemused, teiste õppeainete tasemetööde tulemused, õpilaste kurnatuse hinnang 4. klassis. Eesti keele tasemetööde tulemuste soovitud sihiks on tõusev trend. Samuti on esitatud õpetajatega seotud tegevused ja nende sihttasemed, nt õpetajad osalevad regulaarselt eestikeelse õppe temaatilistel koosolekutel, õpivad õpiringides, analüüsivad tiimijuhi kaasabil oma tegevust, osaletakse vajaduspõhistel koolitustel ja tulemuseks, et õpetajad toetavad õpilasi viisil, et õpilased omandavad ettenähtud õpitulemused. Üheks tegevuseks on kavandatud koostöö eesti õppekeelega kooliga, õpilaste keelepraktika väljaspool klassiruumi ja koolimaja. Soovitud sihttasemeks, et vähemalt ühe partnerkooliga tehakse süsteemset koostööd.

4.8. Kool on koostanud eestikeelsele õppele ülemineku tegevuskava.

Kaardistatud on õpetajate vajadus kuni 2029/2030. õppeaastani eestikeelsele õppele üleminevatele klassidele. Hinnatud on personali koolitusvajadusi, eelkõige nähakse vajadust LAK-õppe ja keelekümluskoolituste järele, samuti õpetajate eesti keele tasemekoolituste järele, et juba olemasolevad õpetajad saaksid hakata õpetama eesti keeles.

Konkreetsamad plaanid on tehtud 2024/2025. ja 2025/2026. õppeaastaks.

Vestlusel osalenud õpetajad tõid välja, et üleminekut aitaks sujuvamaks muuta õpetaja abide tugi klassis ning eestikeelne aineõpe, sest siis õpilased mitte ei õpi eesti keelt, vaid õpivad eesti keeles. See tähendab, et õpilastel on nüüd eesti keelt õppides teine eesmärk ning soodustab ka julgemat eesti keele kasutamist.

Direktor kinnitas, et sügisest on koolis tööl neli õpetaja abi, kes aitavad õpilasi, kel eesti keelest arusaamisega raskusi, kes vajavad individuaalsemat juhendamist, et klassiga koos töötada.

Vestlusel osalenud lapsevanemad arvasid, et eestikeelsele õppele üleminekuks oleks vaja koolil rohkem eesti keelt valdavat tugipersonali. Nähakse, et õpetaja abidest oleks kasu ning abi ja õpetaja peaksid tegema koostööd.

4.9. Kooli ühe õppeaasta tegevuskava määratletakse üldtööplaanis, mis koostatakse kooli arengukavast, õppekavast, eelmise õppeaasta töö kokkuvõttest ja õppeaasta üldeesmärkidest lähtuvalt⁸². Üldtööplaan kinnitab õppenõukogu õppeaasta alguseks⁸³.

Kooli 2023/2024. õppeaasta tööplaan on kinnitatud⁸⁴ kooskõlas määruses sätestatuga. Üldtööplaan muudeti⁸⁵ veebruaris 2024.

Direktor selgitas, et LAK-õppega seonduv võeti üldtööplaanist välja, sest seda tööd eestvedav

⁸² Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 4.

⁸³ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 p 2

⁸⁴ Õppenõukogu 29.08.2023 koosoleku protokoll nr 5(1).

⁸⁵ Õppenõukogu 08.02.2024 koosoleku protokoll nr 3 (9).

töötaja ei saa mõnda aega sellega tegelda. LAK-õppe põhimõtete rakendamisega aga tahetakse kindlasti edasi minna ja alustada süsteemsemalt algklassidest. Eesmärgiks on algklassides üldõpetusele üleminek.

4.10. Üldtööplaani vormistatakse alapunktideni vastavalt tegevusvaldkondadele, igas alapunktis määratletakse ülesanded, tegevused, vastutajad ja tähtsused⁸⁶.

Kooli üldtööplaani vastab esitatud nõuetele. Õppe- ja kasvatusprotsessi ühe ülesandena on määratletud eestikeelsele õppele ülemineku arendamine ja ülesande täitmiseks planeeritud seitse tegevust, sh eestikeelsele õppele ülemineku kava koostamine, 1.-5. klasside eestikeelne aineõpe (uute võimaluste loomine ja elluviimise jälgimine); eesti keele õpetajate õppetegevuse kontroll, tundide külastused; eestikeelsete ainetundide külastused ja analüüs.

Üldtööplaani alguses esitatud peamiste tegevuste hulgas on eestikeelsete aineõpetajate värbamine. Valdkondadena esitatud ülesannete hulgas seda tegevust ei leia.

Direktor selgitas, et värbamine on tavapäraselt toimuv tegevus, mille jaoks eraldi tegevusi üldtööplaani kirja ei pandud, sest rutiinsed tegevused üldtööplaanis ei kajastu. Värbamise korraldab direktor õppejuhtidelt saadud infost (millise aine õpetajaid on vaja) lähtudes. Direktori sõnul tegeleb ta värbamisega kogu aeg: räägib teiste koolide juhtide ja töötajatega ning kirjutab sotsiaalmeedias oma koolist, kui hea ja suurepärase keskkond on selles koolis.

4.11. Ettepanek direktorile

Esitada õppeaasta kokkuvõtetes väljaselgitatud tugevused ja võimalikud parendusvaldkonnad, millest lähtudes kavandada järgmise õppeaasta eesmärgid ning ülesandeid.

⁸⁶ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 5 lg 1.